Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ШОАТТА, 14 август, 1976 шу. • № 99 (5610). • Мах 2 кеп.

БархI бетта план — ханал хьалха

«ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизагIа къа а хьегаш, иттлагIча пятилетка хьалхарча шера плани тIанйиа социалистически декхараши ханал хьалха кхоачашдара шерра социалистически яхь йоаржаяьй Н. Анисимова цIерагIча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода цехий, установкай технологаша. Царех дукхахчар тIехкхоачашду укх шера тIанйица социалистически декхараш. Завода цехашта юкъе хьалхалаттачарех я Колесников Анатолий Алексеевича кулгалдеча цхьоалагIча цеха коллектив. ЦхьоалагIча августе денз тIабоагIача бетта календарагIа къа а хьегаш, хIанзлехьа бархI бетта заданел совгIа арахийцай цо итташ эзараш сома маьха продукци.

Установкашта юкъе яьржача социалистически яхье укх шера хадланза хьалхалатташ я Чурсинов Николай Алексеевича кулгалдеча № 43—1 йолча установка коллектив Волнякав Иван Николаевич керте латтача № 43—3 йолча установка технологаши. ХIанз сентябрашоллагIча ах бетта чотах продукци арахецаш ба уж. Царел дукха тIехьаюсаш яц Пашков Николай Алексеевича кулгалдеча № 43—2 йолча установка коллектив. Мехкдаьтта продукци арахецара бархI бетта план 8 августа кхоачашъяьй цо. ХIанзлехьа бархI бетта заданел совгIа цу кхаь установка технологаша арахийцай бIаьш тоннаш товарни продукци.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ПРОПАГАНДИСТИЙ ДЕКХАР

Партийни просвещене системе хIанз каникулаш я. Бакъда пропагандисташта яц уж, хIана аьлча дукха ха ялалехьа шоашка ладувгIарашца вIашагIкхета беза цар. ХIаьта цунга кийчбалара цар пайда эца беза укх ахкан ханах.

Дукха ха йоацаш КПСС Централин Комитето тIанйицаб «КПСС XXV съезда решенешка хьежжа партийни дешара декхарий хьакъехьа» бола соцам. Парте съезда документаш кIоаргга Iомадара никъ хьех цу соцамо. ХьатIайоагIача хана партийни дешареи массови пропагандан керттера декхар лерхI КПСС ЦК-ас «КПСС Централин Комитета отчет а чурчен арахьарчен политика парте аргIанара декхараш а»яха новкъоста Л. И. Брежнева доклад, «1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара керттера лостамаш», КПСС XXV съезда кхыйола материалаш Iомаярах, цох съезда решенеш хадданза кхоачашъяра предпосылках цаI а лерхIаш.

Соцамо партийни комитеташ, цар активисташ декхарийла бу идейни кхетам балара ерригa средствaш къахьегамхой коммунистически уйла чIоагIа йолаш, идейни чIоагIа болаш, новкъоста Л. И. Брежнева маллара «шийн къахьегам халкъа юкъарча гIулакхаца бувзабенна болга дика кхетадеш вола мехка да ше хилара уйла йола саг» хьалкхевара тIаерзае.

Идеологически балха тIа толам баккхара чIоагIа лоархIам болаш да нравственни, политически, къахьегамеи кхетам луш нах хьалкхебар. Царех цхьа оагIув теркал ца еш, пайда ца эцаш йитаро пропагандистски активаца беча балха боарам лохбарга, долче, партийни дешарах боала пайда лохбарга вугаргва.

Кхетама болх комплексагIа лелабе безаро айбу пропагандистий лоархIам. Цудухьа хIара пропагандист декхарийла ва тахан шийна хьалхашка е тайпа хаттараш оттаде: дерригa де дезар даьдий-хьогI аз КПСС XXV съезда исторически решенешта пропаганда яра, политически дешара балха тIара гIулакхаш толаме кхоачашдара сайга ладувгIарашта новкъостал дергдолаш царна хьехам балара.

Цунца цхьана партийни комитеташа тоабе беза пропагандисташца беш бола болх, из деча хана лорзагIа ца доалаш пропагандистски кадрай йоакхо е еза, хадданза цар знанеш шерье, говзал лакхъе езаш хиларах йола ленински указанеш ларде а лувцаш. Пропагандисташ дикагIа хьахоржилга, цар теоретически методически дешар, царна информировани яр, балха опыт дIа-юха эцар тоаделга Iалащде деза.

ХIанз партийни дешара системе керда дешара шу гаргакхоачаш латтача хана йоакхо е еза пропагандисташ эшача материалашца, технически средствашца, тематически разработкашца шийн ханнахьа Iалашбара, царна дика дIадовзийта деза коллективашта хьалхашка латта декхараш.

Политически экономически дешар коллективни балха хьисап долаш да. ХIаьта коллективни болх бара, балха тIа а дешача а юкъара толам баккхара шийн низ тIабахийта ховш хилара пропагандиста эш педагогика йовзилга.

Юхейисача хана де мел дезар де деза хьалхара лекци, семинар пропагандиста говзал дика хьахьоккхаш, партийни организацешка йолаш мел йолча средстваех нийса пайда эцаш, теори боахам лелабара практикаца кхы а айхагIа ювзаш чакхъяккхара.

Советски наха идейно-политически, интернациональни, къахьегамеи, нравственни кхетам луча, шийна тIадиллача гIулакхаца, шийн балха дикал айярца хIара къахьегамхочун бехктокхам лакхбеча доккхий декхараш тIадувш пропагандисташта. Ховш ма-хиллара, дукхагIбола коммунисташ, предприятей, боахамий кулгалхой пропагандистий болх беш ба. Цудухьа лоархIаме да берригача коммунисташеи эггара хьалха кулгалхошеи хадданза шоай идейно-теоретически боарам лакхбара беш бола болх къахьегамхошта коммунистически кхетам луча хьинаре дакъа лацарца вIаши дувзаш лелабар.

Из иштта вIаши бувзаш лелабар Iалашдергда пропагандисташа увттаеча шоай балха планаша. Цу планех доала беркат довзаш да. Цар торо хулийт ха кхое, цох дикагIа пайда эца, болх мишта лел хьожаш дикагIа тохкам бе. Кердача дешара шера кийчо еш пропагандисташа дукхагIа теркам тIабахийта беза марксизма-ленинизма источникашца болх бара. Шийна тIадилла гIулакх дика довзаш, творчески из дIадахьа ховш хила веза пропагандист.

Политически просвещене системе кердача шера пропагандисташта хьалхашка латта керттера декхар да КПСС XXV съезда материалаш, новкъоста Л. И. Брежнева съезде яь доклад къаьгтан ладувгIараш дIакхетаргболаши дIайовзийтар, коммунистически дог-уйла долаш уж хьалкхебар, парте хьалхашка оттадаь декхараш толаме кхоачашдара уж оарцагIбахар. Из болх хьакъалца, де лерхIачоа тIаберзабаь, лаьгI ца болийташ хадданза бе безаш ба. ХIаьта из иштта белга шийн керттера партийни декхар лерхIаш хила веза хIара пропагандист, парте хIара активист.

РЕСПУБЛИКА КОЛХОЗАШКЕИ СОВХОЗАШКЕИ ГУРАХЬА ДIАЮВЧА КУЛЬТУРАЙ ФУ КИЙЧДАРАХ ЙОЛА

СВОДКА

(1976 ш. 10 август тIакхоачаш, проценташа)

Районаш	Чугесса фу	Кондиционни дар	Цунах I классагIа дар
Гудермесски	120	93	79
Урус-Мартановски	76	51	51
Шелковски	110	102	49
Ачхой-Мартановски	98	52	47
Наурски	76	62	45
Грозненски	115	97	41
Малгобекски	136	40	33
Сунженски	105	39	20
Шалински	101	54	14
Назрановски	79	26	11
Надтеречни	127	29	6
Ножай-Юртовски	85	3	—
Веденски	0		
Советски	0		
Республике гIолла	106	60	31

БАЬЦАДААРАШИ СОМИ ЧУЭЦАРА — ХАДДАНЗА ТЕРКО

ХЬАЛХАЛАТТАРАШ

ДIадахача кIирагIа баьцадаараши соми чуэцачен кийчбечен дика хьоккхамаш даьхад баьцадаараш леладерашеи сомий бешамаш лелаерашеи:

АЧХОЙ-МАРТАНОВСКИ РАЙОН, г. ГРОЗНЫЙ.

ТIеххьарча кIирагIа Ачхой-Мартановцаша дехкад 1000 тонн совгIа баьцадаараш, 1976 шера паччахьалкхен планах 4 процент а дохкаш; 1142 тонн сом, планах 11 процент. Хьувкъам чуэца болабича денз районо чуийцад соахка цу хана хинначул 26 процент дукхагIа баьцадаараш.

г. Грозмерча баьцадаараш леладераша цхьан кIирагIа чуийцад 3 процент баьцадаараш (паччахьалкхен планага диллача), сомий бешамаш лелаераша — 9 процент сом.

Баьцадаараши соми чуэцачен кийчбечен дикагIа хьоккхамаш долаш къахьийгад укх боахамий коллективаша:

«РОДИНА» яха совхоз, г. Грозный,

«НОВОСЕЛЬСКИЙ» яха совхоз, Ачхой-Мартановский район.

Баьцадаараш чуэцилга дIадахача кIирагIа дикка сихдаьд:

Ачхой-Мартановски района «УРОЖАЙНЫЙ» яхача совхозо.

Сунженски района ЛЕНИНА цIерагIча колхозо.

НИЙСЛЕ ХЬУВКЪАМ ЧУЭЦАРА ХЬАЛХАЛАТТАРАШЦА!

ТIЕХЬАБУСАРАШ

Баьцадаараш чуэцачен кийчдечен тIехьадус Грозненски района боахамаш.

ДIадахача кIирагIа дерригa чуийца баьцадаараш 660 тонн, вешта аьлча паччахьалкхен планага диллача 2 процент мара дац укхаза. Хьувкъам чуэца болабича денз соахка цу хана хинначул 13 процент кIезигагIа баьцадаараш дехкад районо.

БАЬЦАДААРАШИ СОМИ КИЙЧБАРА ТIАЙИЦА ЛАКХАРА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДАР (9 август тIакхоачаш)

СВОДКА

РАЙОНАШ	БАЬЦАДААРАШ: Хьувкъам чуэца болабича денз тIайица лакхара декхараш кхоачашдара проценташ	БАЬЦАДААРАШ: ДIадахача кIирагIа тIакхийттар (декхарех йола проценташ)	СОМ: Хьувкъам чуэца болабича денз тIайица лакхара декхараш кхоачашдара проценташ	СОМ: ДIадахача кIирагIа тIакхийттар (декхарех йола проценташ)
Ачхой-Мартановски	24,1	3,74	14,74	10,05
Наурски	7,44	3,44	12,43	4,57
г. Грозный	21,75	3,15	16,81	8,35
Малгобекски	11	3,14	1,33	1,11
Сунженски	12,64	3,13	6,94	—
Грозненски	12,1	1,81	15,72	7,41
Гудермесски	6,62	1,62	7,74	0,74
Надтеречни	11,7	1,17	0,15	0,15
Шелковски	3,5	1,13	18,75	6,38
Урус-Мартановски	8,56	1	3,75	3,75
Шалински	16,34	0,51	4,57	2,4
Назрановски	12	0,5	—	—
Веденски	—	—	0,14	0,14
Республике гIолла	14,92	2,51	10,07	4,76

ХЬИЙГА КЪА ДОВШ ЛАТТ

ИттлагIча пятилетка укх хьалхарча шера 6700 тонн баьцадаараш, 3380 тонн сом паччахьалкхенга бохка безаш ба Грозненски района «Пригородный» совхоза болхлой.

Яьча йоакхонга хьежжа дог гIоэдоаккхаш дика хьийкъар баьцадаараш а сом а. Баьцадаараши соми чуэцара а из паччахьалкхенга бохкара а пхоай декхараш дукха тIеххоачашде йиш йолга гуш бар совхоза къахьегамхой. Из беркат шоаш хьийтача къих хьахиннилга ховш бар уж. ХIаьта шоай торонаш лаьрхIа а лаьрхIа КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева Кубански края лаьтта леладерашка дахьийтача письмона жоп луш паччахьалкхенга 3420 сом, 7000 тонн баьцадаараш дохка дош делар цар.

ХьатIакхаьчар хьувкъам чуэца беза ха. Сиха чу а нийса планал дукха совгIа болаш бехкар паччахьалкхенга болаш, планал совгIа йолаш дIаелар Грозмерча къахьегамхошта йохкара «Горплодоовощторгага» нарсаш. Иштта, плая 300 тонн йолаш — 350 тонн.

Соми, помидораши, хьалха кхача кабуци чуэца йолайир совхоза къахьегамхоша. Цига шек баьлар уж лаьрхIар, денна дош тIехкхоачашде шоашта карагIдархилараx. Фуд бахьан? Хьувкъам лоха ба? Бац, хIара гектара тIара чуэцар планагIа лаьрхIа хинначул шозза хIана бац аьнна дукхагIа ба. ТIаккха?! Чуийца баьцадаараш, сом из дукха болаш дIабала, бохка моттиг корая гIац. Из бахьан долаш йохкаенна йара дукха хIама ца эшаш бIаь тонн кабуц, хIанз йовш латт итташ тоннаш помидораш.

— Малав цу гIулакха бехке? — хетт аз.

— Тха совхоза болхлой ба-кх. Сомийн баьцадааррийн ма-могга дикагIа хьувкъам кхебе гIерташ шоаш кхо ца беш, халонашца къовсам лоаттабеш къахьийга децаре из кхоачамбоацар нийслургдацар. Иштта из деце а иштта кхета ца дича дала-м далац. ХIана аьлча? Хьувкъам планал кIезигагIа баларе из дIабала а бохка а дукха моттигаш корайовгIаргьяр. — аьлар, хьа а яьха кхай тIа цхьан моттиге боккха гув баь гуллъяь ухкача помидорашта де хIама доацаш маьлхара ваха бIарахьежаш лаьттача, совхоза парткома секретара Борисов Анатолий Фроловича.

Бакъдар аьлча, из кхоачамбоацар нийсделар бахьан иштта мара харцахьа кхета ца дича балац совхоза кулгалхой а болхлой а. ХIаьта цар беж а бац.

Укх шера 1000 тонн Грозне бахача наха йохкара «Горплодоовощторган» 2400 тонн грозненски консервни заводан лаьрхIа — 3400 тонн помидораш дIаяла езаш ба уж паччахьалкхенга.

Дийнахьа хийцца 300 тонн помидораш гулъе а паччахьалкхенга дIаяла а низ ба совхоза къахьегамхой. Цхьабакъда консервни заводо дIаэца 50 тонн помидорий пульпа йоацар (лаьрххIа йолча агрегаташца аьта помидораш) кхы цхьаннахьа а дIаэцац уж. Из бахьан долаш юкъера лаьрхIача 80—100 тонн мара чуэцац из культура дийнахьа.

Помидорий пульпа ю цех. Укхаза латт помидорех йиза ялх контейнер. ТIаьк аьнна йиза я атара помидораш чуйохка 20—25 тонн помидораш чуйоáда емкость. Контейнерел совгIа яьшкашка помидораш ена ши машин а латт укхаза.

— Емкоста чу йола помидораш чакхъяххалца латта езаргья цу машиний а контейнерий а йоасса ца еш,—йоах пункта механика Горчханов Руслана. — Кийчъяь пульпа кхоъ — диъ сахьат даьлча мист а еле талх. Из бахьан долаш аьта помидораш а нийца консервни заводе яха машинаш юхаяххкалпа ата йолае йиш йолаш яц емкоста чу укха помидораш. ХIаьта уж машинаш маца юхайоагIаргья а хац. ХIана аьлча цхьадолча деношка кхоъ, диъ сахьат доаккх шофераша консерани заводе хьаена продукци дIаялара шоай аргIа тIакхачарга хьежаш. Цул совгIа 50 тонн цкъа дIаенначул тIехьагIа пульпа а нийца уж юхабахача из дIаэцаргйий е яц ховш а дац.

Лоацца аьлча, машиний, контейнерий тIа яраш, емкоста чу ухкараш ерригаш а дIалаьрхIача бIаь тонн совгIа помидораш латт пульпа еча цеха коа. Царна маца переработка ергья ховш а дац. Из бахьан долаш дIахо пайда эца йиш йоацаш латт укхаза хIанз геттара эшаш йола машинаш а контейнераш а, цул совгIа боахаме геттара къе я гулья помидораш чуйохка яьшкаш а. Цу гIулакха совхоза кулгалхой, болхлой бехк ба аьнна ала йиш яц. Укх боахамгара а кхыча боахамашкара а пульпа кхыйола продукци дIаэцара лаьрххIа график оттае езар Грозмерча консервни завода кулгалхоша. Договорах дIаяхьа еза помидораш графиката хьежжа дIанйе езар совхозагара «Горплодоовощторго» а мах беча кхыча организацеша а.

— Кабуц дIаяхьа нах боагIаргба аьнна хоам бир тхога цкъа «Горплодоовощторгера». Чу а нийца бIаь тонн из культура дIаоттайир кхай тIа. Цхьабакъда уж бахканзар аьннача хана а кIира даьлча а. Царга хьежаш лоаттаь кабуц йохкаелар, — йоах Борисов Анатоле. — Иштта пульпа кийчъеча цехе дIаяхьийта йийзар «Горплодоовощторго» дIахьоргья аьнна дийнахьа сарралца болхлоша дикагIъяраш хьакъоастаеш хийржа массехк тоаш помидораш а, — тIатехар цо тIеххьара.

Исрапилов Султана кулгалдеча бригада кхай тIа да тхо. Ахакел дукхагIъяраш кхаьчай хIара кIотарга тIа йола помидораш. Сов йоккхий а еза а йолаш лаьтта тIа укх уж кIотарг Iосотта а яь. Царех кIезигагIа яле 8—10 процент хIанзле йохкалуш я латт, хIаьта чуийцача уж яхьа моттиг а яц.

Чуйохка яьшкаш йоацаш чуйица помидораш кхай юкъе Iойохх. Цар доккхий гувнаш гуш да кхай юкъе массехк моттиге. Цига укха помидораш йохкаяла йолаеннай.

Сом а баьцадаараш а чуэцара хIара дийнахьа новкъостал дара Грозне Октябрьски районера юкъера лаьрхIача 240 саг, Заводской районера 400 саг воагIа цу совхозе. Цул совгIа 530 саг юкъе волаш Тюменера ена студенчески отряд я боахаме. Новкъостал де баьхкараш а совхоза болхлой а дIалаьрхIача духхьала помидораш лохьаеш хул хIара дийнахьа кIезигагIа вале 800 саг. Царех хIаране хийцца 500 килограмм помидораш гулаергья дийнахьа. ДIалаьрхIача бархI бIаь саго дийнахьа чуэцаргья 400 тонн помидораш. Иззал уж чуэцаш хилча царех 75 процент йохкаенна кхай тIа гувнашка, яьшкашка ухкаш, пульпа еча цеха коа, консерваи цеха коа латташ дIаяргья. Из бахьан долаш помидораш чуэца сиха ма лелаш яха дезаш хул бригадираш шоашта новкъостала баьхкача нахага а совхоза болхлошка а.

ДIалаьрхIача Султана бригаде гулъяь духхьала кхай тIа латта помидораш бIаь совгIа тонн хилар.

Плая 185 центнер йолаш хIара гектара тIара 220 центнер помидораш чуя социалистически декхар тIаийцадар Султана кулгалдеча бригадас. Цхьабакъда дIалаьрхIача гучадаьлар социалистически декхарагIа чуэца езачул совгIа из культура кхозза дукхагIа чуя бригада къахьегамхой торо йолга, нагахьа санна помидораш дIакхахьа машинаш хилчен уж дIаяла моттиг хилчен.

Иштта дика хьийкъай помидораш Къахьегама Цlеча Байракха орден лелаеча Голуб Клавдия Кузминичнас, Къахьегама Цlеча Байракха орден лелаеча Гулаева Тамара Сайдаевнас кулгаллеча, хIаьта кхыча бригадашка а.

Сов хала хеташ Гулаева Тамарий бIаргашка хий латтар помидорех лаьца тхоца къамаьл деш.

Консервни цех. Кхаь сменагIа болх бу цо совхозе хьувкъадаьча баьцадаарашта сиха переработка е гIерташ. ХIаьта а кхоабац хьатIаяхьа помидораш, кхыдола баьцадаараш берхIала дохка, царех сок яккха. КIезигагIа яле 80 тонн помидораш латт яьшкашка консервни цеха коа. Помидорий яьшкаш мел эшаш я ховш да укхаза. Цхьабакъда лаьтта Iо ца яхкача кхы де хIама долаш бац цеха кулгалхой.

Лоацца аьлча довш латт совхоза баьцадаараш леладераша хьийга къа. Лакхе дийца кхоачамбоацараш дIадаха совхоза новкъостал дара оарцагIбовла беза Грозненски района, «Консервплодоовощ» объединене кулгалхой. Оттаяь договор кхоачашъе декхарийла бе беза «Горплодоовощторга» кулгалхой, дукхагIа дIанйийта еза цу боахамгара помидорий пульпа консервни заводе.

М. ХАМАТХАНОВ.

СУРТАШ ТIА: (хьалхара дар) «Пригородный» совхоза кхашка гул а яь гувнашка ухка помидораш, (шоллагIа дар) помидорех пульпа еча цеха коа Iойоассае йиш йоацаш латта помидораш, (кхоалагIа дар) совхоза консервни цехе коа яьшкашка латта помидораш.

И. ПЛИЕВА сурташ.

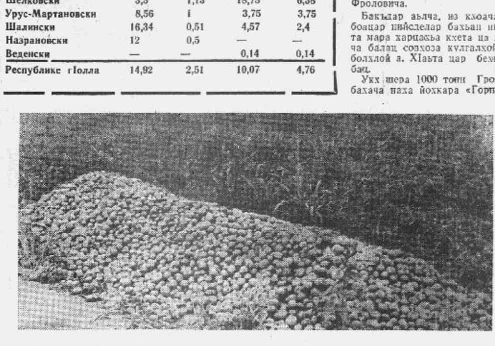

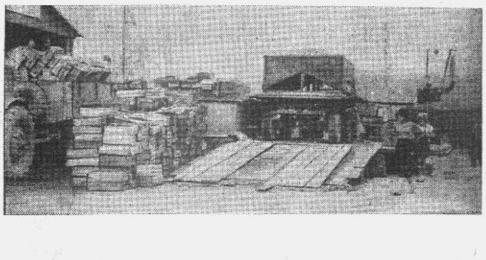

Хьувкъам лакхбара гIулакха юкъе доккха дакъа лоац «Чечингушводстрой» управлене гидрогIишлонхоша. Алхха укх шера дIабахача хьалхарча ялх бетта 12 миллион гарггача сома кхоачашдаьд цар гидротехнически, ирригационни, чуIе-бытовой объекташ хьалъяра балхаш. Ах шера гIишлой-монтажни балхаш дара план 101,6 процент кхоачашъяьй е 186 эзар сома тIеккхоачашъяьй цар.

Ерригача производственни подразделенешка шерра яьржай социалистически яхь. Цун девиз: «ХIара балха денна — дикала Знак». КарагIдувлараш доккхий хIамаш да. ТIеккхоачашъяьй хьалъяь яьнна дукхагIа йола объекташ эксплуатаце дIаялара план.

ДЕКХАРАШ ТIЕХКХОАЧАШДУ

Хьалхарча ах шера хий дехка тоадаьд 1186 гектар керда лаьтташ, хIаьта планагIа лаьрхIа хиннар 610 гектар мара яцар. ПланагIа пхи бIаь гектар тоае лаьрхIа хинна кхашка хий ухийта системаш 1964 гектара тIара тоаяьй. Хий тIадигад Сунженски дукъагIарча 24 эзар гектар даьгIенашта. ПланагIа болхлошта чуIе хьалъе лаьрхIа хиннача 1758 квадратни метр моттига меттел, хьал а яь чуIе дIаеннай 3539 квадратни метр. Болх бе йолаялийтай дукха кхыйола объекташ а.

ЧIоагIа лакхденнад укхаза кхыдола технико-экономически хьокхамаш а: планагIачул лакхехьа латт къахьегама овсарле, итташ эзараш сома пайда баьб.

Цу коллектива къахьегамхоша дика дIадоладаьд шоллагIа ах шу а. Къахьегама хьинар айденнад ерригача производственни коллективашка.

Юххьанца денз заданеш ханал хьалха кхоачашъю дIа-са лелача механизированни колоннайи участкайи ерригача коллективаша. Яхье баьннарашта юкъе эггара хьалха латт коммуниста Ахмед Юнусович Хасанова кулгалду ПМК-2 гидрогIишлонхой. Производственни хьокхамаш эггара лакхагIа да цу коллектива.

Укхаза шоай хьинар ца кходеш болх беши къахьегаме шовшкара хьокхам гойташи дукха ба: машинист Павел Войтенко, слесарь Сапар Лалиев, бетонщик Айна Сайдулаева, кхыбараш.

Г. ЛУКЬЯНОВ.

ОБЛСОВПРОФА ПЛЕНУМ

Укх деношка Грозне В. И. Ленина цIерагIча Культура Дворецe хилар Нохч-ГIалгIай облсовпрофа VI пленум.

Пленумо ла а дийгIа йийцар «ИттлагIча пятилетка хьалхарча шера ах шера тIайица хинна социалистически декхараш кхоачаш мишта даьд» дувцаш облсовпрофа председатела нов. О. С. Беляева яь доклад.

ТIаийцача соцам тIа пленумо профсоюзни комитеташ декхарийла йир боахама организацешца цхьана плани тIайица социалистически декхараши кхоачашделга мишта лел хьажа, гучадаьнна кхоачамбоацараш дIадахара де дезараш белгалде а уж чакхдаха а.

Пленумо къоастадир организационни дош: облсовпрофа секретараллеи президиума членаллеи хержар машинистовенне болхлой профсоюза обкома председателана хьалха болах баьа М. Э. Баймурадов.

Идеологически болх-цхьан комплексагIа

ПАРТИЙНИ БОЛХ— IИЛМАН ЛАРДА ТIА

КПСС XXV съезде кхетама болх бара даькъе белгалдаьккхад: «ХIанзарча хьалаша кердадекхараш оттаду ларте беча идеологически балха хьалхашка. Партийни организацей практико хьалхабоах вайна леррагIа вай дIалахача цун эффективность лакхъе вай вIаштIехьдаргдола никъ. Из — кхетам балара деррига гIулакх вIаштIехьдаккхарца лелабу комплексни никъ, вешта аьлча — къахьегамхой бе-беча группай башхалонаш теркал а еш, айхха цхьоагIо йолаш идейно-политически, къахьегама, правственни кхетам лулга Iалашдар».

Из хIоагIа лоархIам болен чоалханен декхар кхоачашлеча ший моттиг дIалаца еза кхетама балхацара кулгалдечен инженерно-технически болхлой бехктокхам кхы а айбар гIулакхо. Цу даькъе тха партийни организаце хоадам бола болх бу.

ТЭЦ -2 болх беш ва бIаь гаргга инженерно-технически болхло. Царех хIаравар коммунист ва е вац вьнна бе-башха на хеташ партийни просвещене системен халкъа университетен дешаш ва. Цудухьа пропагандиста е лектора, агитатора е политинформатора декхараш кхоачашдеш а ба уж. Цу тайпара партийни порученеш цар мишта кхоачашъю хьожаш тIахьожам лоаттабу партбюрос.

Партийни собранешка каст-каста ладувгI кхетама болх беча шоаш лоацача даькъах лаьца мастерий, сменай начальникай, кулгалхой отчеташка. Иштта, масала, котельни цехе цу хьакъехьа шоай новкъосташта хьалхашка жопаш телаш хиннзб яи. М. И. Бобылев — мастер, М. С. Портянкин, Г. Косырев, С. Д. Валуев — сменай начальникаш, йIовхала автоматикан измеренейн цехе В. М. Дьячок, П. Н. Рыжий — мастераш.

Партбюро заседанешка ИТР болхлоша цехашка беча кхетама балхах дувцийт цехови парторганизацей секретарашка кулгалхошка.

Цу гIулакха тIаберзабаь болх беча хана оаха даим ларде лувц КПСС ЦК «Череповецки металлургически завода кулгалхошен инженерно - технически болхлошен коллектива членашта идейно - политически кхетам луча лоацача даькъах» бола соцам.

Коммунистий цу дешацара бехктокхам мел ца балийтара аьттув боалийташ хIамаш да вай лакхе дийцараш. Цхьабакъда из гIулакх кхыча оагIонгахьара а теркалдаьд оаха.

ТЭЦ-2 массехк цехе дукха ха йоацаш хьалха во морально-психологически хьалаш эттадар. Дукха ха йоае езаш хулар болхлошта юкъе увттацатоамаш къестадара, хIаьта а кIезиглуш яцар жалобаш, заявленеш. ТIаккха хайра тхона дош овлангара денз ца тохке пайда барг ца хилар. Гучадаьлар хатараш хулача цехий дукхагIбола кулгалхой алхха приказа низагIа пайда ийцача кхоачам хетача кхаьчалга. ХIаьта нах шоай къахьегама чулоацам хувцабаларга хьежжа кулгалду методаш а эргайоахилга ловш бар. Из хано дIалехар а динза даргдоаца гIулакх хилар а гуш дар, бакъда из мишта Iалашдергда хацар тхона. Цудухьа пединститута (хIанз университета) преподавателашкара новкъостал дийхар коллективо. Цар безамца хьаллаьцар тхо. БIарчача шера тха предприяте «Болхлой коллектива этика» яхача Iилма-тохкама темаца материал гулйир цар. ТIаккха кхетама болх тоабара рекомендацеш елар. Цу хьакъехьа кулгалхошцен инженерно - технически болхлошцен семинар чакхъяьккхар. Из дерригa дечa хьинаре дакъа лоацаш хилар беррига кулгалхой, инженерно-технически болхлой.

Iилмахоша еннача рекомендацех пайда эц оаха практически балха, перспективни план оттаеча хана. Цу хана станце болх беш хиннача социологически лабораторе даь тохкамаш ларде а ийца кхетама болх тоабара рекомендацеш тийнна ца Iеш балха тIа дIахьа гIулакх лeладарaн кулгалдаран памятка оттайир. ХIаьта Iилмахой новкъосталца коллектив социально дегIайоалаяра де эшараш белгалдаьхар оаха.

Кулгалхой, инженерно - технически болхлой коллективе беча кхетама балхацара бехктокхам айбара тханцига мел эшар даьд ала хIанз а гаьна да. Коллективера моpально-психологически хьалаш дикагIа теркалдеш хургва кулгалхо, нагахьа санна педагогика, психологеи социологеи знанеш из йовзаш хуле. ГIулакх цунга кхачийтара кхы дукха къахьега дезаргда Iилмахой а производственникий а.

Вай республике цу деша хетаь заочно семинар вIаштIехьъяьккхача бакъахьа хетар, телевидене шоллагIча программах пайда а эцаш. Тхона доккха гIо хургдар цох.

Ю. КУРБАНОВ,
ТЭЦ-2 партийни бюро секретарь.

ХЬИНАР АЙДАЬ...

Парте XXV-ча съездо хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдара тIехь шерра социалистически яхь йоаржаяьй «Малгобекнефть» НГДУ коллективо. Яхьа девиз «ХIаранечун балха дикал лакха хиларгара — ерригача коллектива къахьегама эффективность лакхъяргa» яхаш я. Из болам тхо долча дIаболабаьраш скважинашта капитальнии лаьттан кIален ремонт еча цеха болхлой ба. ХIанз цар тIахьийхача тайпара къахьегаш я управлене ерригa коллективаш.

ХIара дийнахьа баьча балха мах бара цехашка, участкашка, бригадашка йолаш я яхьа экранаш. Цига дIаязъю кхаь балльни системагIа увттаю оценкаш. Операторий, слесарий, кхыйолча профессех болча наьха балха мах бу мастераша, сменай начальникаша. ХIаьта мастерий, сменай начальникий балха — цехий начальникаша, управлене керттерча инженерои директорои.

ГIулакх иштта вIаштIехьдаккхаро торо лу хIара саго деш дар зе а цунна эшшача дезаш дола гIо де а.

Производства эффективность лакхъяран Iилманеи техникан карагIдаьннараш балха юкъекхуларан управлене укх шера шин институтаца ши договор оттадаьд. «СевКавНИПИнефть» институтаца оттадаьча договорагIа управлене инженераша Iилмахоща цхьана къахьегаргда караганен чокракен тIоанашкара мехкдаьтта дукхагIа даккхара методаш вIаштIехьйоахаш. Царех я термогазохимически Iин йIовхала методаш, кхыяраш.

ШоллагIа договор оаха оттадаьд Краснодарерча Iилмахоща. Цу договорагIа а МагIалбика промыслашка тохкаргья мехкдаьтта дукхагIа даккхара тIаерзаь керда эффективни метод.

Шоаш тIаийца лакха социалистически декхараш кхоачашдеш МагIалбика мехкдаьттахоша дика кхоачашъяьй иттлагIча пятилетка хьалхарча ах шера план. Мехкдаьтта даккхара план кхоачашъяьй 102,1 процент, лийрхIачул совгIа даьккхад 4,5 эзар тонн «Iаьржа дошув».

Болхлой, инженерно-технически болхлой творчески хьинар айдаларах, кердача техникахи толашагIйолча технологехи пайда ийбарах, къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхарах, организационно-технически мероприятеш чакхъяхарах планагIа лаьрхIача 0,4 процент метта къахьегама овсарле 3,6 процент лакхъеннай.

Хьалхарча ах шера лийрхIачул совгIа продукци маьхала яьккхай 40 эзар сома. Товарни продукци арахецарга дIадодаш дар 1,8 процент лохденнад. Цудухьа вIаштIехьдаьннад тха продукци лийрхIачул совгIа маьхала яккха.

Хьалхарча ах шера цIенен тешамен болх беш хилар кхоккхе а районни инженерно-технологически служба. Цар 93-на метта 193 геолого-технически мероприяти чакхъяьккхай. Цо торо елар кхы тIа а 57 эзар тонн мехкдаьтта даккха.

Управлене болх тоабара шоашкара дика дакъа юкъедихьар 39 сом ахча кходайташ йола 91 предложени кийчъяьча рационализатораша а. Иштта коллектив планах лоархIаялийтара гIо деш гIулакх хилар хьалхарча ах шера 3308 квадратни метр йолча нах чуIеча фусамашка ремонт ярах а.

Мехкдаьттахошта юкъе хьалхийнаб шоай болх кIоаргга Iомабаь, тIехдика къахьегаш бола болхлой, инженерно - технически болхлой. Царех ба мехкдаьттеи гази даккхара операторaш Котиков Хьамзат, Нанаев Халят, Кушнаренко Мария, слесараш Горчханов Мухьмад, Нальгиев Iалихан, Оздоев Iалихан, электромонтер Сальников Михаил, Тазбиев Ширвани, дукха кхыбараш.

ТIехь-тIайоагIача хана а нийслуш йола халонаш эша а еш къахьегаргда МагIалбика мехкдаьттахоша.

Н. ОРЕХОВ,
«Малгобекнефть» НГДУ начальник.

КОЛЛЕКТИВО ЛОАРХIАШ ЯР

«ХIара балха денна — дикала Знак» яха Грознейски химикий инициатива чIоагIа раьза хиина хьаллаьцар Нохч-ГIалгIай мебельно - хьун хIамаш еча «Терек» яхача производственни объединене шоллагIча филиала болхлоша. Из кердадар шоай предприяте коллектива балха юкъедоаладара болхлошта юкъе дукха кхетама болх бир цехашта, сменашта, бригадашта керте латтараша, партийни профсоюзни организацей вожакаша. Предприяте дIадоладеш дола моллагIа кердадар массаза а эгара хьалхарчарца хьаллоацаш йолча обойщикий бригадира Амаева Марем Магомедовнас къаьстта дика болх бир цу даькъе.

— Мишта кхетаю оаша химикий инициатива, —хетт Мареме бригадерча болхлошка. Цхьачар йоахар арахеца продукци ма-могга дикагIа хилийта еза, вокхар овсарегIа къахьега дезилга белгалдоахар. Химикий дика гIулакх доашхаш тайп-тайпара къамаьлаш дир болхлоша. Вай коллектива балха юкъейоалае торо хургьиц из инициатива яхараш а корабир. Цхьабакъда химикий инициатива маIан кIоарга довзийташ, из мел пайдане я дIахойташи болхлой цох тешабеши къамаьл дир Марем Магомедовнас. Дуккхьала продукци дика хиларах инициативо дIадехараш кхоачашдаь ца боалаш хилар белгалдаьккхар. Дерригa техникоэкономически, производственни, къахьегама дисциплина хьоккхамаш тоаде дезаш хиларах дийцар бригадира.

— «ХIара балха денна — дикала Знак» яха кердадар тхона чIоагIа беркате хилар къаьгга хьахьокх тха бригада массадолча хьоккхамаша, — йоах Амаевас. Цхьа бутт дIабахийтац паччахьалкхен план 130—140 процент кхоачаш ца еш. Цудухьа хIанз сентябрь бетта календарагIа къахьегаш я бригада. Цхьа моттиг нийсъенна яц къахьегамен производственни дисциплина толхаяь. Кийчъю продукци дикен тIехдикен мара хилац. ХIаьта бригадо арахеца артикул-18 яхача гIандашта паччахьалкхен дикала Знак еннай.

Филиале дIадоладеш дола дикадар хьалхарчарца хьаллоацаш хиларал совгIа массаза предприятерча бригадашта юкъе яьржача социалистически яхье хьалхалаттачарех я Марем Магомедовна керте латта коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаю бригада. Цун керттердар да кулгалхочо ший коллектива къахьегам кхетамца вIаштIехьбаккхар. Денна итогаш ю цо бригадас даьхача толамий, хьалхашка латта декхараш кхоачашдара хIаранена тIалатта бехктокхам дIабовзийт. БехктокхамегIара балхаш де дезача хьежабу йоккхагIа опыт йола обойщикаш.

Иштта къахьегам вIаштIехьбаккхара доккха новкъостал ду Марема цо 17 шера цу цхьан моттиге къа а хьегаш Iоаяьча йоккхача опыто. Филиале нагахьа участок яц цо болх ца беш. ГIона йолча болхлочунгара бригадирага кхаьчай Марем цу шерашка. МоллагIа тIабилла болх толамца кхоачашбе хов Марема.

Филиале дикагIа лоархIа хьехамча я Марем Магомедовна. Ше дуккхьашха балха енача хана шийна Соломатникова Антонина Павловнас даь новкъостал дага а доаллаш керда балха баьхкача наха дукха новкъостал ду Марема. Ший бригадерча болхлоех итт саг обойщика говзалах по кхетаваь, шоай балхах Iалаьмата дика кхеташи хьинаре къахьегаши ба. Царех ба обойщикаш Османова Банат, Висиева Зара, Торшева Насипхан, кхыбараш. Юхьанца цхьацца моттигаш нийслора уж шоай балхах ца кхеташ, балха тIа гIалат бувлаш, яхаш дагалувц Марема дIадаха шераш. Обойщика балхах Iоа а ийкха дIабаха гIертараш а нийсбелар. Цхьабакъда ший болхлошца ховен дикен дувца ховча Марем Магомедовнас деча хьехаро хийцар тха уйлаш, яхаш дувц болхлоша. Халланза ца ховр хьахьехаш, эшаш дола новкъостал деш саг лала хилча атта хул лерхIар кхоачашде, — йоах цар. ХIанз шоаш каралаьца къахьегама никъ безабенна хьинаре болх беш болча цар чIоагIа баркал йоах шоай хьехархочоа.

МоллагIа шийна тIадилла декхар цIена кхоачашдеш я Амаева Марема кулгалду обойщикий бригада. Цхьан пIаьраска дийнахьа смена чаккхйоалача хана сихха кхоачашде дезаш заказ кхаьчар филиале. Из заказ кхоачашделга тIадожадир Марема бригадана. Бригадерча болхлошца дагаьлар кулгалхо.

— Кхоана салоIа мукъа ди дале а, дерригаш ца доале а, балха эрабала йиш яраш балха арадовла леза вай, — аьлар Марем Магомедовнас. Из сенца дувзаденна да дIахайтар болхлошта бригадира. Барт тайнача коллективера цхьаккха саг нийсваланзар балха ва йиш яц са оалаш. Бригадира дувцачох цар массане а дика кхетадир кхоачашде деза декхар бехктокхаме хилар.

ХIаранегара доагIар хьадехаш, хьинаре, хьаьнала къахьегачар сийдеш йола бригадир а массане лоархIаш я. Амаева Марем бригадиралла хьожаьча хана, ер къона а я оаха даьр мегарг а да яхараш а нийсбелар. Каст-каста балхара ца йоалаш прогулаш еш е балха тIера ювлаш цин кхалсаг яр. Цкъа санна массехказа царца къамаьл хилар Марема, бригаде а дийцар из гIулакх. Цох а хIама хиланзар. ДIахо бригадерча наха уж гIулакхаш могийтаргдоацилга цIенхашта дIахайтар. Царех цаI балхара дIа а яьнна дIаяхар, хIаьта вож Казакова Люба бакъахьарча накъа тIа яьлар. ХIанз хIара сменагIа нормаш 130 процент кхоачаш а еш бригаде эггара дикагIйола обойщица лоархIаш я из.

Ше къахьегаш йолча шерашта юкъе эггара бочагIа дола шу хилар Марема иссалгIча пятилетка тIеххьара шу. ПятилеткагIа башха-дика къахьегама толамаш дахарах цунна елар Къахьегама сийлен кхоалагIча степена орден, цунна лала Амаева наькха тIа леннаш я Ленински юбилейни медаль, «Социалистически яхье котьяьлар» яха массехк сийлен знак. Пхийтта сийлен грамота еннай цунна. Царна юкъе я Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума, профсоюза обкома сийлен грамоташ Иттех шу да тIера Iа ца доаккхаш цун портрет предприяте сийлен аллеен «Терек» яхача производственни объединене сийлен Доска тIехьалтеха доалла.

Производственни декхараш дизза кхоачаш а деш, общественни балха тIа юстара латтачарех яц Марем Магомедовна. Заводской района халкъа суда заседатель хиннай из. ХIанз цо дика кхоачашду профсоюза завкома члена, агитатора декхараш а.

Башха - дика производственница, общественница хиларал совгIа дика цIен-нана а я Марем.

ЦIагIа де дезачунга хьажара, дешара тIера болаш дика хьалкхедеш латт цо да воацаш диса ший диъ бер. ЙоккхагIйолча йиIиго дикен тIехдикен дешаш чакхъяьккхай ворхI класс, шоллагIча Луизас тIехдика дешаш чакхъяьккхар йиъ класс, вож ши кIаьнк берий беша ба. Сайрийна балхара чуена царна сакъердаме книжкаш дешаш, те дезачоа хьехар деш хул из. Цо яхачунга дика ладувгIаш хьалкхувш латт бераш.

Укх шера доккхий декхараш тIаийцад Амаева Марема кулгалдеча обойщикий бригадас. Уж тIехкхоачаш а деш хIанзалехьа ший бархI бетта задани кхоачашъяьй цо.

Б. КОСТОЕВ.

СУРТА ТIА: обойщикий бригадир М. Амаева.

И. ПЛИЕВА сурт.

КIоаргга кхетам луш

Идеологически балхах дола КПСС Центральни Комитета соцамаш керте а лувцаш «Чечениигушвино» объединене кулгалхоша, партийни, комсомольски организацеша кагирхошта кхетам балара балха тIа тIа-тIа дукхагIа пайда ийбу комплексни системах.

Къахьегача коллективашка дукхагIа теркам тIаахийта баьннаб къонача болхлошта юкъе беча кхетам балара балха. Кагирхой мукъа ха кхетамца вIаштIехьъяккхара дешаша йоккха моттиг дIалоац объединене дуккхача предприятешкарча коллективаш социально дегIаахара планашта юкъе. Цу планаша белгалду къонача болхлой салаIара, спортаи физкультураи юкъе дакъа лацарца цар шоай унахцIейо чIоагIъяра материальни база дегIаккхувлар.

Объединене дукхагIйолча предприятешка долаш да культура цIенош, спортплощадкаш. «Верхненаурский», «Знаменский», «Советская Россия», «Наурский», «Кошкельдинский», кхыйолча совхозашка партийни комсомольски организацей кулгалца клубашка, цIеча уголокашка, библиотекашка вIашагIъехкай общественно - политически дешара лектореш. Цига лекцеш, докладаш чакхйоахаш хул тайптайпара специалисташ, предприятейн организацейн кулгалхой.

Объединене совхозашнен промышленни предприятешкен вIашагIъехка йолаш я партийнин общественни организацей викалаш юкъебола кIирана цIейш долчен деношка кагирхошца массови мероприятеш чакхъяхара комиссеш. Цу комиссей балха практикаца да кагирхой вIашагIа а теха театрашка, цирке, сакъердамеча экскурсешка ахар, кердача кинофильмашка хьежар спортивни яхьаш чакхъяхар.

Кагирхой сакхетам массе оагIорахьара дегIаккхувлара керттерча гIулаккхех цаI да, уж хоржача органий балха юкъе а кхувлаш, общественно-политически балхах болийтар. Къонача болхлоех дуккхабараш къахьегамхой депутатий районий, поселкови, юртий, станичий Советий депутаталла хержаб. Цар Советий балха юкъекхувл керда низ а творчески хьинар а. Моттигерча Советий депутаталла хержача 107 кагирхочо цIенен диззан кхоачашду харжархой хьашташ.

Шерагара шерага общественни балха дукхагIа юкъеух кагирхой. Лакхлуш доагIа общественни самоуправлене цар лоацаш дола дакъа. ХIанз укх хана бIаьн болча кагирхоша хьинаре кхоачашду партийни, общественни организацеша, администраце шоашта тIадехкa гIулакхаш. ДикагIбола къона производственникаш хержаб партийни, комсомольски, профсоюзни комитеташка. Объединене предприятешка гIолла цу тайпара хержа 76 саг ва тха Цу гIулакхо кагирхой сакхетам лакхбу, царна общественни болх дикагIа бовзийт.

Иштта объединене предприятешка лерттIа вIаштIехьбаьккха лелабе гIерт кагирхой общежитешка чакхбоахаш бола болх а. Шо-шоай производственни участкашка къа а хьийга цIабаьхкача кагирхошта общежитешка каст-каста гу совхозий кулгалхой, керттера специалисташ, партийни общественни организацей викалаш. Цар укхаза еш лекцеш, чакхйоах беседаш, политинформацеш.

ТIа-тIа дукхагIа хулаш боагIа тхо долча лакхерен лаьрхIа дола юкъерен дешар дийша кагирхой. ХIаьта кхы а 546 саг болх беш а заочно институташка, техникумашка, сайрийнарча школашка дешаш а ва. ДукхагIйолча предприятешкарча социально дегIаахара планашка белгалдаьд кагирхой дешара боарам лакхбара дешаш. Дика вIаштIехьдаьккхад из гIулакх чхьагIараконьячни комбинате (директор В. К. Марченко), ПМК (директор Б. М. Цечоев), «Победа» (директор И. Ф. Токарев), «Наурский» (директор А. М. Конев). «Верхненаурский» (директор С. Т. Таймасханов), «Ингушский» (директор Б. Ю. Цэроев) яхача совхозашка.

Къахьегама овсарле лакхъяра гIо ду предприятешка чакхбоахача болхлой квалификаци, цар знаней боарам лакхбара тIаберзабаьча балхо. Иштта цига йолаш я производства экономика Iомаяра йола школаш. Царех я коммунистически къахьегама школа, болхлой экономически школа, экономически проблемаш Iомаю семинараш, кхыяраш. Цул совгIа боахамашка йолаш я халкъа университеташ, лаьрхIа йола курсаш, балха толашагIйола методаш Iомаю школаш.

Хьинаре дакъа лоац кагирхоша изобретательстванеи рационализацеи юкъе, технически знанешта пропаганда еча. Уж го йиш я художественни самодеятельноста кружокашка. Объединене предприятешта юкъе ГI. Ахриева, М. Горьке цIерагIа, «Белореченский» яха совхозаш мара яц шоай клубаш, культура цIенош доацаш. «Авангард», «Калиновский» яхачен Л. Толстойя цIерагIчен совхозий клубашка болх беш да халкъа театраш. Художественни самодеятельностен халкъа театрашкен дакъа лацаро лакхбу тайп-тайпарча къамех болча кагирхой идейни кхетам, чIоагIду царна юкъера интернациональни доттагIал. 400 совгIа саг ва объединенерча художественни самодеятельностен халкъа театрашкен.

Цхьабакъда, цхьаццайолча предприятешка эсала вIаштIехьдаьккхад кагирхой туристски спортивни балха юкъеувзилга. Цун бахьанаш дукха да. Царех да спортивно -унахцIенон лагераш, спортивни площадкаш, инвентарь, опыт йола инструктораш тоъаш ца хилар.

ХIанз уж а кхыдола а кхоачамбоацараш дIадахара тIаерзаь хоадамболлаш йола мероприятеш чакхйоах оаха.

М. КОДЗОЕВ,
«Чеченингушвино» объединене кадрай отдела начальник.

«Чечингсельстрой» треста АТК коллективо сий деш а лоархIаш а нах ба водителаш Магомадов Iумари Мусаев Iаднани.

Уж шаккхе автопоездаш лелаеш ва. Шоай болх кхетамца вIаштIехьбаккхарах денна нормаш 115—120 процент кхоачашъю цар. Цул совгIа халданза шоай профессиональни знаней боарам лакхбеш а ба уж.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) автопоездий бригадир Дашиуев, водителаш Мусаеви Магомадови технически кабинете.

И. ПЛИЕВА сурт.

ДОТТАГIАЩЦА БУВЗАМ ЛОАТТАБУ

Дуккхача хана денз доттагIала бувзамаш леладеш ба вежарашха йолча шин республика — Къилбаседа ХIирийчения Нохч-ГIалгIайчени энергетикаш. Цу республикий энергосистемаша халданза Iалашду промышленностеи юрта боахамен хьашташ.

1958-ча шерага кхаччалца Нохч - ГIалгIайчен ерригa а энергетически предприятеш чуйоагIар «Севкавказэнерго» районни энергетически управлене. Энергетически база дегIаахарцен доал делга тоадарцен дувзаденна цу шера вIашагIъеллар «Грозэнерго» яха районни энергетически управлени. Цхьабакъда, доттагIашта юкъера гIулакх хийра далар. Уж хьалхагIа санна цул тIехьагIа а шоайла хьоашалха ухаш, балхах лаьца дагабувлаш, вIаши гIо-новкъостал деш хьабоагIа.

ВIаштта диъ шу да вежарашха йолча шин республика энергетикаша шоайла социалистически яхье а баьнна къахьега. ХIара квартале ю яхьа итогаш лаьрххIа йолча комиссеша.

Соахка 3-еи 4-еи кварталеи укх шера 1-ча кварталеи Ерригсоюзни социалистически яхьа итогех союзни Министерстваи профсоюза ЦК-и «Грозэнерго» коллективана хьожийр хьалхара моттиг карара кара тела ЦIе Байракхи.

Х. СУРУДЖАНЦ,
«Грозэнерго» оператор.

МАШАРЕ ДАХАРИ ИДЕОЛОГИЧЕСКИ КЪОВСАМИ

Дунен тIара хIанзара хьал белгалдоал, дунен халкъашта юкъера гIулакхаш дегIаккхувлара даькъе дикалга диллача кердача этапа, машаре дахара принципий ларда тIа уж овлангара денз эргадахара этапа юхьиг дIайолаь хиларца. «Машаре дахара принципаш,— белгалдаьккхар Л. И. Брежнева Европа коммунистически болхлойн партей Конференце, — паччахьалкхенашта юкъерча гIулакхашка керттера тенденци а хиина дIаэттай».

Цхьабакъда, укх тIеххьарча ханарча событеша хьахьокхачох, дунен арене хиина хувцамаш дунен халкъашта юкъера юкъмоттиг унахцIенача хьал тIа оттаяра юххьаммара этап мара яц. Кхохкам кIаьдбарен машарен моастагIаша — империалистически реакце хьаьрагIа долча гIозарашкара баьнна маоисташка кхаччалца бараша — герз Iодилладац.

Капиталистически мехкашкара реалистически уйла еш дола гIозараш Советски Союзацара, кхыча социалистически мехкашцара гIулакхаш дIахо дегIаккхувлара тIехьа, дунен халкъашта юкъера кхохкам кIаьдбара тIаберзабаь никъ дIахо бахьара тIехьа латте а, кхохкам кIаьдбара процессах хила доагIача тайпара хьахулаш дола, социалистически мехкий дунен халкъашта юкъера сий лакхдалар, капиталистически мехкашкарча къахьегамхой классови къовсам чIоагIбалар, къамий-кортамукъален болам дегIаахар санча дола хIамаш ма-могга кIезигагIа хилийта гIерт уж цу цхьан ханна.

Цу позицеш тIа латташ бола буржуазни идеологаши политикаши, тайп-тайпара общественни системаш йола паччахьалкхенаш машаре яхилга белггала ца хилча даргдоаца хIама хилар бакъ а деш, шоай IаьдалагIа классови чулоацам болаш хилийта гIерт из. Цар йоах, дунен социалистически йоацача зоне социально-политически статус-кво юхе а юташ, вешта аьлча цигара буржуазни строй, реакционни режимаш, колониализмах юхейиса хIамаш, кхыяраш меттахьа ца хьееш хилча мара вIаштIехьдаргдац машаре дахилга. Цар яхачох, капиталистически паччахьалкхенашкарча къахьегамхоша лоаттабу классови къовсам а хIаьта иштта халкъий къаман-кортамукъален болам а кхохкам кIаьдбара гIулакхаца таргургболаш бац.

ХIаьта кхохкам кIаьдбара гIулакхаца эггара реакционнегIа бараша лелабеча наькъах лаьца аьлча, царна цунгахьара хьагуш бар буржуазни стройна бола кхерам мара бац, цун процесс геттара соцаелга, шийна тIехьа тIа мел доагIача зуламашца цхьана дуне «шийлача тIема» юха тIадугилга да царна дезар.

Кхохкам кIаьдбара гIулакхах къаьстта ворха гIерт шоай великодержавни уйлаш кхоачаш хилийтар духьа империалистически эггара баьдегIча низех дIабетталуш бола пекински кулгалхой. Машаре дахара политика классови маIан тIакIалтIа а доахаш, маоисташа меткIаьлеш дувц, цун принципаш чIоагIъелга «тIехлержаваш барта яхарах» хьахур да, хIаьта машара программа чаккхяьккхара Советски Союзом кхыча социалистически паччахьалкхенашен хьега къа шоай кортамукъален социальни прогрессон бахьан долаш къовсам лоаттабеш дола халкъан хьаллаца ца тигар санна а хетийташ хьаувттаду цар.

Цу тайпара, капиталистически мехкашкарча антикоммунистий а пекински антисоветчикий а барт вIашагIа кхет машар безаши цунда цхьана ший чулоацамга диллача классови, революционни йолча КПСС-ен Советски паччахьалкхени арахьарча политика бокъонца дола маIан юхамаччахьа даккха гIертара. Цхьабакъда цар леладечох хIама хургдац. хIана аьлча вахаро ше харцде йиш йоацаш хьахьокх, дунен халкъашта юкъерча гIулакхашка машаре дахара принципаш чIоагIъяро дунен тIа социально-политически статус-кво даим лоаттаярга, общественни прогресса темпаш лаьгIъярга ца кхоачаеш хиларал совгIа, из дерригa дунен кортамукъален процесса объективни эшарашка хьежжа хилар, Iазапеи эксплуатацеи ерригача формашта духьала лоаттабеча революционни къовсама юкъарча хьашташта ма-хеттара хилар.

Машаре дахар социальни шин системо вIаши лоаттабеча классови къовсама ший тайпара форма я. «Кхохкам кIаьдбара гIулакхо цхьанна тайпара юха а дахац е юхадахен хувцеи йиш а яц классови къовсама законаш, — белгалдаьккхад Л. И. Брежнева КПСС XXV съезде ше доклад еш. — Кхохкам кIаьдбеча хьалашка коммунистий капиталистически эксплуатацеца машар хург ма бий е монополисташ революцегахьа барг ма бий аьнна доглаха йиш йолаш цхьаккха а вац»

Вай хана кхохкам кIаьдбар духьа, машаре дахар духьа къовсам лоаттабар — из да дIамлен прогресс бахьан долаш къовсам лоаттабар, хIана аьлча машара хьалашка аьттув болашагIа йола тоpонаш хулийт социализм хьалъяра, капиталистически мехкашкарча къахьегамхоша лоаттабу классови къовсам дегIабоалабара, къамий-кортамукъален болама прогресса.

Машаре дахилга чIоагIдергдола гIулакх вIаштIехьдаккхаша гIертача хана КПСС-о хьалхе лелаю пролетарски интернационализма классови принципаца, ший интернациональни декхар лоархI халкъий кортамукъален боламий ма-могга оагIув хьаллацарах.

Кхохкам кIаьдбаро. КПСС XXV съезде белгал ма-даккхара, аьттув бола тоpонаш хулийт социалистически идеяш шеppен массе меттен дIайоаржаяра. Цунна новкъарле е а гIерташ, буржуазни пропаганда укх тIеххьарча хана каст-каста кхайкаду кхохкам кIаьдбара гIулакх, машаре дахилга «идейно цхьана тарлуш дахарах» тийша хила деза яхаш, моттийта хабараш дувц коммунистий «догматизмах», кхыча тайпарча уйланца цар машар ца лелабар уне хилара» хьакъехьа. «вIаши сатохаш» хилара, идейни ка ялара, кхыдараш дара тIахьех Цхьабакъда, ма-дарра аьлча, вай классови моастагIаша лерхIар кхохкам кIаьдбеча хьалашка «идеологически машар» белгадац. Коммунисташа шоай идеологически герз цхьан оагIорахьара Iодуллилга вIаштIехьдаккха безам бар цар, хIаьта шоаш кIалгIолла шоай тийшача балха программа чIоагIъеш боахх.

«КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН» ЯХА МЕДАЛЬ КЪАХЬЕГАМХОШТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

1974 шера 18 январе арадаьннача СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указага хьежжа дукхахча шерашкa цIена болх а беш дика къахьегар бахьан долаш СССР Лакхехьарча Совета Президиума цIергIа «Къахьегама ветеран» яха медаль дойла:

ОКТЯБРЬСКИ РАЙОН: «ГРОЗНЕФТЬ» ОБЪЕДИНЕНЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИ ТРАНСПОРТА УПРАВЛЕНЕ ГIОЛЛА:

Агарков Павел Федоровича — машиниста.
Авраменко Николай Тимофеевича — слесара.
Абдаев Ахьмад Матаевича — шофера.
Богомолов Александр Кирилловича — шофера.
Боболева Евгения Ивановнана — кочегара.
Буравлев Павел Филипповича — слесара.
Власюк Григорий Петровича — тракториста.
Григорьев Иван Ивановича — тракториста.
Гризодуб Петр Сергеевича — болхлочоа.
Горло Иван Тимофеевича — тракториста.
Горобцов Иван Антоновича — машиниста.
Гурин Семен Ивановича — болхлочоа.
Денежкин Александр Владимировича — шофера.
Другаков Семен Терентьевича — слесара.
Дзагуров Павел Дмитриевича — директор хинначоа.
Ефремов Николай Степановича — слесара.
Жаданов Николай Елесеевича — слесара.
Ильин Алексей Карповича — слесара.
Ильин Федула Анатольевича — болхлочоа.
Каменев Василий Григорьевича — слесара.
Камынин Николай Николаевича — слесара.
Коломыцев Тимофей Антоновича — буровой агрегата машиниста.
Киргеев Василий Дмитриевича — шофера.
Корниенко Иван Степановича — шофера.
Кургузкин Михаил Андреевича — шофера.
Кудряшев Аким Павловича — шофера.
Мусоров Андрей Степановича — токара.
Мусоров Петр Степановича — токара.
Морозов Федор Терентьевича — болхлочоа.
Малофеев Ион Михайловича колонна начальника.
Назаренко Федор Терентьевича — буровой агрегата машиниста.
Недецько Мария Федоровнана — слесара.
Полешук Николай Алексеевича — слесара.
Попов Михаил Максимовича — кузнеца.
Подколзин Семен Евментьевича — шофера.
Радченко Михаил Ивановича — боровой агрегата машиниста.
Суденко Екатерина Васильевнана — йоаккхагIйолча бухгалтера.
Саренков Алексей Егоровича — слесара.
Смотрин Евгений Ивановича — шофера.
Скориков Александр Кузьмича — слесара.
Тутаев Шамсудина — шофера.
Ушаков Георгий Ивановича — слесара.
Филиппенко Анастасия Трофимовнана — диспетчера.
Шацкий Николай Васильевича — слесара.

«ОКТЯБРЬНЕФТЬ» ЯХАЧА МЕХКДАЬТТЕИ ГАЗИ ЙОАККХАЧА УПРАВЛЕНЕ ГIОЛЛА:

Абросимов Иван Михайловича — оператора.
Бекшаева Мария Ивановнана — болхлочоа.
Болванов Александр Сергеевича — смена начальника.
Балалаев Георгий Алексеевича — электромонтера.
Белимов Николай Степановича— электромонтера.
Досаев Евгений Васильевича — оператора.
Дементьев Николай Давыдовича — болхлочоа.
Дмитриев Сергей Ивановича— инженера.
Козлов Михаил Николаевича — оператора.
Кожухин Семен Ивановича — электромонтера.
Кащенков Николай Кронидовича — инженера.
Копина Татьяна Александровнана — оператора.
Легкобытов Николай Даниловича — отдела начальника.
Мартынюк Любовь Григорьевнана — оператора.
Никонорова Вера Иосифовнана — кочегара.
Полянский Николай Сергеевича — оператора.
Петров Ерофей Алексеевича — оператора.
Пригорнев Федор Григорьевича — кладовщика.
Переяславская Ксения Елисеевнана — кочегара.
Суденко Андрей Васильевича — цеха начальника.
Сергиенко Анна Никитичнана — кочегара.
Ткаченко Алексей Павловича — «Октябрьнефть» НГДУ начальника заместитела.
Томашевский Иван Ефремовича — бухгалтера.
Трубок Николай Федоровича — оператора.
Усачев Федор Петровича — слесара.
Хамдиев Хьасана — оператора.
Цатуров Арманс Леонтьевича — инженера.
Чернобаев Алексей Селиверстовича — оператора.
Шабельников Виктор Осиповича — плотника.
Шевченко Ольга Александровнана — кочегара.
Юсупов Хьавадена — оператора.

ЛЕНИНА ОРДЕН ЛЕЛАЕЧА КЪИЛБАСЕДА КАВКАЗА МАШИННАЬКЪА ГРОЗНИ СТАНЦЕ ГIОЛЛА:

Кобешева Татьяна Павловнана — оператора.
Кравченко Ольга Ефимовнана — болхлочоа.

«СЕВКАВНИПИНЕФТЬ» ИНСТИТУТЕ ГIОЛЛА:

Лимарев Иван Григорьевича — токара.
Носкова Римма Ивановнана — кадрай отдела начальника.
Рассока Степан Дмитриевича — болхлочоа.
Савельева Евгения Ивановнана — сигналиста.
Уманская Евдокия Ивановнана — болхлочоа.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ КАРЬЕРОУПРАВЛЕНЕ ГIОЛЛА:

Дахкильгов Эльбердий Шукрена — управлене директор хинначоа.

ОКТЯБРЬСКИ РАЙОНА ФИНАНСОВИ ОТДЕЛЕ ГIОЛЛА:

Резник Федор Андреевича — Госстраха инспекце начальника.

«ОКТЯБРЬНЕФТЬ» МЕХКДАЬТТЕИ ГАЗИ ЙОАККХАЧА УПРАВЛЕНЕ ВОЕНИЗИРОВАННИ ОХРАНЕ ГIОЛЛА:

Бондаренко Григорий Дмитриевича — стрелока.
Борисов Павел Васильевича — стрелока.
Исаков Камиль Алекбековича — стрелока.
Королева Татьяна Вавиловнана — стрелока.
Оболь Григорий Дмитриевича — команда начальника.
Петров Алексей Семеновича — стрелока.
Шапиев Дауд Шапиевича — стрелока.

КЪИЛБАСЕДА КАВКАЗА МАШИННАЬКЪА ГРОЗНИ СТАНЦЕ ЛОКОМОТИВНИ ДЕПО ГIОЛЛА:

Амерханова Валентина Ивановнана — котельне машиниста.
Гаврилов Василий Андреевича — токара.
Григорян Ареват Асадовнана — болхлочоа.
Дубина Мария Петровнана — болхлочоа.
Кабацкий Георгий Митрофановича — слесара.
Лисов Виктор Романовича— тепловоза машиниста.
Меркулов Анатолий Ивановича — кассира.
Павлов Василий Васильевича — слесара.
Точилин Николай Петровича — бригадира.

КЪИЛБАСЕДА КАВКАЗА МАШИННАЬКЪА ГРОЗНЕНСКИ ОТДЕЛЕНЕ ГIОЛЛА:

Бедевко Таисия Ивановнана — инженера.
Воробцова Екатерина Петровнана — станце дежурнена.
Грехова Анфиса Ивановнана — бухгалтера.
Сигарев Николай Михайловича — воаккхагIволча инспектора.
Семашко Василий Евтеевича — болхлочоа.

КЪИЛБАСЕДА КАВКАЗА МАГИСТРАЛЬНИ НЕФТЕПРОВОДАЙ УПРАВЛЕНЕ ГIОЛЛА:

Глазков Стефан Ивановича — шофера.
Шапиев Топпана — болхлочоа.

г. ГРОЗНЕРЧА № 3 ЙОЛЧА ЮКЪЕРЧА ШКОЛЕ ГIОЛЛА:

Варфоломеева Мария Тихоновнана — болхлочоа.
Павлова Татьяна Павловнана — болхлочоа.

ГОССТРАХА ИНСПЕКЦЕ ГIОЛЛА:

Галахова Лидия Александровнана — бухгалтера.
Семирякова Валентина Михайловнана — страховой агента.

СТАРОПРОМЫСЛОВСКИ РАЙОН № 6 ЙОЛЧА ГОРОДСКОЙ БОЛЬНИЦЕ ГIОЛЛА:

Авдеенко Полина Дмитриевнана — медицински сестрана.
Белявцева Наталья Андреевнана — медицински сестрана.
Буроченко Надежда Ивановнана — санитаркана.
Иванова Валентина Ильиничнана — физиотерапевтически кабинета заведующена.
Игнатенко Татьяна Ефимовнана — медицински сестрана.
Комарова Анна Ефремовнана — медицински сестрана.
Лазовская Любовь Ильиничнана — санитаркана.
Редькина Любовь Ивановнана — санитаркана.
Суник Ревекка Исааковнана — лора.
Сямрикова Варвара Григорьевнана — лора.
Топоровская Геня Наумовнана — лора.
Таравцова Елизавета Яковлевнана — медицински сестрана.
Ходченко Наталья Яковлевнана — медицински сестрана.

Нохч-ГIалгIайн АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГIалгIайн АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.
г. Грозный.
21 июль, 1976 ш.

ТОРОНЕХ ПАЙДА ЭЦА БЕЗА

ДIададахача ах шера болх во баьбац Гудермесски района шурий-товарни фермай къахьегамхоша. ЦаI юкъера ца боалаш деррига боахамаша кхоачашъяьй шурий-дулха продукци яккхарен йоххарен ах шера заданеш. Царна юкъе а паччахьалкхенга хьайбай продукташ йоххара толамаш эггара лакхагIа да дулх дохкара ах шера план 109, шура — 141 процент кхоачашъяьча «Белореченский», дулх — 112, шура — 149 процент кхоачашъяьча «Восточный», дулх — 114, шура — 114 процент кхоачашъяьча «Кошкельдинский», дулх дохкара план 121, шура йохкара — 147 процент кхоачашъяьча «Новогрозненский» совхозий. Цхьабакъда планаш тIехкхоачашъяьяле а, дIателаш йола продукци дукха а дикагIа хила йоагIаш яр. ХIана аьлча из эсала хиларах боахамашка хьа ца кхоачаш дукха ахча дус, цудухьа цхьадолча даькъе зе долаш чакхдоал шу.

Паччахьалкхенга дулхи шурей йохкара план кхоачашъяра района тоъал доккха новкъостал даьд Къилбаседа-Кавказски машиннаькъа доалахьарча «Джалка» яхача совхоза хьайбаш леладераша. 163 центнер шурей 51 центнер дулхи дIадаларца цар лаьца дакъа — ондо да.

Цхьабакъда белгалдаккха доагIа, шурей дулхи дохкара ах шера планаш кхоачашъяьяле а, хьокхамаш совхкарчул лохагIа хилар: дулха — 22 процент, шурийна — 5 процент.

ДIателача продукце дикал геттара лоха я хьайбаш леладеча болхлошеи специалисташеи цу деша цIенхаштта уйла тIайохийташ ца хилара х. Миччa бесса яь а планаш духхьалла кхоачашйича, кхы дIахорчун бала бац цар.

ХIанз хьайбаш леладераштa эггара бехктоккхамегIа йола ха хьатIаэттай. КхоалагIча квартале 1460 тонн шурийи 520 тонн дулхеи паччахьалкхенга йохка езаш ба шурий-товарни фермай болхлой. Бакъдар аьлча, декхар аттачарех дац, цхьабакъда торонашка хьежача хийцца кхоачашдуларгдолаш да.

Бахача нахагара хьайбай продукци эцара дешашта чIоагIагIа уйла тIайохийт юрта Советаша. Масала, хьалхарча ах шера цар хьинарагIа ийцад 195 тонн дулх, 15,7 тонн тха, планагIа 14 тонн эца дезача метте.

Къаьстта белгалбаккха боагIа дулх эцара ялх бетта планаш дуккха а тIехкхоачашъелга Iалашдаьча къахьегамхой депутатий Новогрозненски поселкови Совета, Суворов-Юртовски юрта Совета, Кошкельдински Белореченски юртий Советий хьинаре болх.

Цхьабакъда дикагIчарна ниісса тIехьаюса юртий Советаш а я. Царех я, масала, шоай юкъарчал доацаш дола декхараш кхоачашдара болх боаржабе вIаштIехьа ца лаьна Герзельски, Джалкински, Комсомольски, кхыйола юртий Советаш.

Укх квартале 170 тонн дулх эца дезаш я уж бахача нахагара.

ХIанз бахача наха юкъе чIоагIагIа хьехама болх дIаболабаьб района юртий Советаша совнагIа леладу доахан положене оттадаьча боарамаш тIа кхоачашдеш кIезигдайтар духьа.

Юртий Советашка дизза кхоачашдулургдa шоашта хьалхашка оттадаь декхар, нагахьа санна цар шоай деррига низаш хьинари тIа а дахийта юртарча активаца цхьана цу йоккхача лоархIамеча паччахьалкхен мероприятена цIенхаштта уйла тIайохийте.

И. ЛЮТЕРОВ,
Гудермесски района юртбоахама продукташ кийчъярен цар дикален дешашта йолча паччахьалкхен инспекце инспектор.

Черновицки область. Вижницки лесоперевалочни контора сплавщикаша укх шера Черемош яхача карпатски лоаман хи тIа гIолла 150 эзар кубометр совгIа хьу дIайохийтаргья.

Хи тIа гIолла кховзткъеи итт километр йолх хьу ийца йолха плоташ, хIаьта из рейс 12 сахьат гаргга йолча хана ю цар. Уж дIаккхувлараш моллагIа яр санна йоаца професси йола плотогонаш — майра, низ болаш, шоай вахар лоамаща, хьунца, бирсача хища дийза бола нах ба.

Хи тIа гIолла хьу дIаяхийтара лоархIам боллаш боарам хургболаш хий Iоаде деза. Цу тайпара плоташ (сурта тIа). хьаьвй Черемоша тIа массехк моттиге.

И. СВИРИДА сурт.
ТАСС фотохроника.

Доазол дехьара

ДегIа а доагIа чIоагI а лу Мозамбика Халкъа Республика Советски Союзацарен кхыча социалистически мехкащарец дукххача оагIонашкахьара доттагIлен бувзамаш.

Мапутурча Центральни госпитале болх беш я советски лорий группа. Цар новкъостал лу мехка йоаккхагIъярех йолча цу медицински центра, моттигерча бахача наха квалифицированни новкъостал лу.

СУРТА ТIА: советски лор К. Имамкулиев госпитала медицински персоналаца къамаьл деш латт

В. ЕГОРОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Фу, мишта, мел деш Японе

Японцаша шоаех эггара дукхагIа дешаш дола дунеи къам да оал. Из бакъдеш масалаш доаладу: газетий юкъарча тиражах (58,5 миллион экземпляр) Японе дунен тIа кхоалагIа моттиг дIалоац, Советски Союзи США-и дIаьлча. Статистико яхачох, малх хьалбоалача Мехкарча хIара эзар сага 528 экземпляр газет кхоач. Иштта, ала доагIа боккхача журнальни «форлах»: Японе кецаетт хIафа тираж пхи эзарнегара цаIн ахи миллион экземплярага дIакхоачача 1323 бетта арадувлачей 46 хIара кIира арадувлачей журналашта. Цул совгIа дукха да шерап кварталей арадувлараш, кхьдараш. Укх тIеххьарча бетташка хIара дийнахьара журналаш а арадувла доладеннад.

Полаш я, бакъдар аьлча, цу гIулакха цхьаькха цхьа оагIув а. Японерча нувхаш дIайоахарей денна 7,5 эзар тонн тайп-тайпара кепатеха продукци дIайоаккхаш болх бе беза. Моттигерча прессо шкъа яздаь хилар Хоккайдо вахача цхьап фермеро арадаьккхача кердача гIулакхах. Хьайбашта лучча доакъарах цо тиша газеташ детташ хиннад. ХIаьта из «доакъар» Iувшаш хиння доахаш тамашийна тара хиннад (цо сох бехк ма-боаккхалба) цаь мо мара дукха кхета ца деш массови информаце средствашa хьатела духовни кIув Iувшаш ватIача японски обывателa

БЕРИЙ ЖУРНАЛАШ — БОККХИЙЧАРНА

Массехк минута городской электричкаца е автобусаца дIа-хьа вахача атта холу японера дешаш бола нах шоаш дешачун чулоацама дукха сагота боацилга. ДукхагIбола пассажираш, уралаттараш а Iохайша багIараш а, дийлача журнала тIа хьежаш хул. ДукхагIча даькъе берашта хетаьраш а йолаш, комиксаш я уж. Журналаш дохкаш киоска чу латтараша яхачох дохкаш долча бIаь журналах кхоалагIа дакъа берий дараш да, уж ийдераш бераш дене а. «Боккхийчар» журналаш берийчарна тара доацилга дац из. Ужаш а вожаш а кIал лоацца яздаь е вIалла а яздаза комиксаш, сурташ да. Цига а укхаза а сыщикаша, гангстераша, шпионаша, суперкрасоткаша леладераш дувц, японски самурачша дер, кхыйола пайда боаца хIамаш дувц.

Газеташ а комиксаш мо сиха деш. Заголовкашка бIарг а лекхе (маьхаш айдаьдий-хьогI?), кIеззига дукхагIа хьож спортивни хоамашка, кулинарни советашка, рекламни объявленешкен телепрограмма передачашкен — тIаккха дода газет нувкаш йолча яьшка чу.

ИЙДЕ ДЕЗИЙ-ТЕШ КНИЖКАШ

Японски книжни лавкашка вахачоа тамашийна хIама гу. Уж ерригаш а, букиниста готта лавочка яле а е йоккха ши этаж йола тика яле а, шоайла чIоагIа тара я цар традиционни планировкага диллача. Iилман книжкаш, справочникаш, классика тика чу гаьнна дIачувахача йоахкача тархеш тIа латт, хIаьта тика чу хьачувоаллаше хьалъетта латт дарегIа йола массови продукци — детективни романаш, порнографи, тайп-тайпара комиксай пачкаш. Тика чу гаьнагIа дIачувахача наггахьа мара саг вац, хIаьта журналаш дохкача — дIатIаваха йиш йоацаш дукха нах ба. Царех цхьабараш шин-кхаь издanега хьежа а хьеже дIаболх. Дешараш—дукха ба, ийдераш — массехк саг. Из кхетаде хала дац. Книжкаш маьха деза да. Наггахьа саг мара хилац арадувла керда книжкаш эца йиш йолаш. Цудухьа тика чу тахан деша кхийнадеце — хьачуэтта цхьана дешаргда.

БИБЛИОТЕЧНИ ГIУЛАКХАШ

Хаттар отт, аттагIа дешний библиотеке ухаш хилча. Хьагучох, дац. Японе ерригa а 917 библиотека мара яц. Дукха я уж е кIезига я? Финляндие, масала, хIара миллион сага 110 библиотека кхоач. Дане —190, Советски Союзе эзарнел дукхагIа, хIаьта Японе... ийс. Законо яххача тайпара, хIара дешара заведене шийи библиотека хила еза. Долча тайпара аьлча, дукхагIйолча школашка дукхагIча даькъе йоккха йоаца передвижной фонд хул е дешархоша шоаш хьаю библиотека, цIагIара тиша книжкаш хьа а кхухьаш. Бахьан цаI да — ассигнованеш ца хилар.

Из дика кхета а деш книжкаш дохкараша шоашта пайда боаккх. Дуккхача книжни тикаша массехк дийнахьа дешаргдолаш книжкаш тел наха. ХIаьта из ахча доацаш а дац. ХIара денна книжках боаккхача маьхах 10 процент ахча дала деза.

Шун корреспондент ваха хилар йоккхагIчарех йолча библиотеке — Тойо Бунко. Из токийски библиотека шерра йовзаш я Японен доазол арахьа а. Цу чу я вIалла йоацача тайпара рукописаш. Малхбоален историегIа йола къаьнара манускрипташ, шоай тайпара кхы доаца Китаяхи Японехи дола книжкай гуламаш.

— Дукха хе ялалехьа Тойо Бункох цхьа сийле мара юсаргьяц, — аьлар библиотека директоро. — Книжкаш къалу, тишлу, ужаш тоаде, цар фотокопеш яха вIаштIехьдалац тха, цу гIулакха геттара кIезига ахча хьежаденцдаь. Тха яр мо йолча библиотеко хIара шерра-шера 100—200 миллион иен мах болаш книжкаш ийде дезар, хIаьта оаха цу гIулакха 10 миллионал дукхагIа доадац. Библиотека чуйолча цIенна ремонт елга дувца а дIагIац, хоанилищеи читальнейи тховнаш, кораш деха долдашехьа а. Тха фондашка хIанз 700 эзарнел дукхагIа книжкаш да, бакъда тха ерригa библиотекавий штат бархI сагах латт.

Тойо Бунко бюджета дефицит 20 совгIа миллион иен я. ХIаьта Японски «Самообороны бIунo» кийчъеш йолча массехк бIаь тIема самолетех цхьаннега 5 — 6 миллиард иен ахча дIадода.

ЧАКХДОАЛЛАШ — КIЕЗЗИГА СТАТИСТИКА

ТIаккха мел дешаш хилар из «дунен тIа эггара дукхагIа дешаш долчарех дола къам»? «Майнити» яхача газето дукха ха йоацаш даьча хаттарех хайнар ер да. Юкъера, лаьрхIача муттIаревча японцо массови информаце средствашта хIара денна 4 сахьати 17 минути йоаю. Цунах телевидекега кхоач доккхагIа дола дакъа—2 сахьати 22 минути. Из а юкъера лаьрхIача да. Хаттараша хьахьекхар боккхийчарна юкъера 40 процент бараш масса хана ца деше а книжкаш дешаш болга. Юхебисараша балха болхаш е чубоагIаш журналашка, берий комиксашка хьажарал совгIа кхы дешац. Кхы цхьа хIама де а йиш ч цар — наггахьа книжни лавкашта юхе кердача книжках бIарг а техе дIабаха.

ТIаккха кагихоошка хаттарах гучадаьннар ер да: 12,5 процент дIамагIболча школьникаша, 34,9 процент лакхерча классашкарча школьникаша, 35,8 процент студенташа книжкаш хьа бе дохкац, шоай ерригa мукъа ха телевизора хьалхашка дIахьу цар. «Са безам багIац книжкаш деша» — дукхагIболчар стандартни жоп да из.

Мелла из тамашийна дале а, дешара лакха боарам болаш хиларах, кепатеха продукци дукха хиларах доккхал деш бола мохк духовни къе хилара лазаро цецвоаккх. ХIара шера из лазар кIоарглуш а доагIа.

Токио.

А. ЛАЗАРЕВ,
АПН соб корр.

Цу дакъе белгалдоалаш да малхбузенгермански христиански демократий лидера Г. Коля хьакхайкадаьр. Малхбузехьарча мехкашка ше кхайкаш, цо лаьрхIа белгалдаьккхар, хIанзарча хьалашка «идеологически кувалашта кхы а чIоагIагIа юха духьала эттарца жоп даланза» дарг ца хилар, «коммунистически системана духьала отта вай кийча хилар меллурдола хIама де мегаргдац» Кхы а гуччахьа дийцар даьрагIа волча антисоветчика. «Немецкая волна» яхача малхбузенгермански радиостанце хIанзарча директора В. Штайгера «Вай идеяш», — тIахьеха цо, — массе тайпарча средствашца коммунистически паччахьалкхений бIаьччача паччахьалкхен вахара юккъе чукхахьа еза е гойза психологически методаш лелаяра а, воашта бокъонца гоама барешта вай шоашца Iимерзен доп лазашк да аьнна хетийтара а юха ца къахкаш».

Социалистически мехкашка шоай идеологи чутоккхяра буржуазни пропаганда къаьстта вIоавIа пайда эца гIерт гуманитарни доакъошка цхьана гIулакхаш леладара (вIаши информаци дIа-хьа елга тоадара, культурай образованей даькъе цхьана гIулакхаш леладарай эбменаш яраи, наха юкъера контакташ шеръяра, кхыдараштa) йоагIаш йолча ерригача Европа юкъарча совещане ТIеххьарча акта разделах. Цо дувцачох, Малхбузе массаза а цу тайпара цхьана леладу гIулакхаш шерде лоаш хиннай, хIаьта СССР-он кхыча социалистически мехкашеи из де тигац. Кхы корта болаш хьоттаде бахьан а доацаш Советски Союз бехке ю капиталистически дунецара культурни бувзамаш шерде «кхер» Советски Союз, уж дIахо дахийтац цо, яхаш.

Ма-дарра аьлча Советски Союзо деррагIа кхоачашъю ТIеххьарча акта ерригa положенеш. Факташа тешал ду, социалистически капиталистически мехкашта юкъера информаце обменаши культурни бувзамаши шердара ноакъарле яьраши хIанз а тIехьа новкъарле ераши вай а доацаш, вай буржуазни оппоненташ хилара. Масала, социалистически мехкий телевидене программий ханах 10 процент дIалоац Европа капиталистически мехкашкарей США-рей ухача материалаша, хIаьта капиталистически мехкашка гойтача программай ерригача ханах социалистически паччахьалкхений телепродукце дIалоацар ши процент а яц.

Иззамо сурт да литературай искусствай произведенеш дIаюха ийяра даькъе а. Масала, Англей Францей советски авторий книжкаш ялхазза — ворхIазза кIезигагIа арадоах СССР-е английскийи французскийи авторий дараш доахачул. Малхбузехьарча мехкашка советски кинокартинаш масайтта иттазза кIезигагIа хьувкх малхбузехьара дараш Советски Союзе хьувкхачул, кхозза кIезигагIа я цига советски телевизионни передачаш, я, кх. дI.

«БIарчча хьанийцача социалистически мехкий халкъаш, — аьннад Л. И. Брежнева коммунистически болхлойи партей Берлински конференце ше къамьл деш, — дукха а дикагIа дIахIа—даьха да Малхбузерча вахара, капиталистически мехкашкара къахьега адамаш социалистически бакъдараштa дахьачул. Цу хIамай бахьан фуд? Эггара кIоаргагIа дар сенах латт аьлча, из латт, буржуазни мехкашкара дзал ду класс социализма мехкех. уж общественни культурни дегIаахарах дола социалистически обществерча граждански политически нравственни оамалех дола бакъдар ший мехкарча къахьегамхошта юхьанца уж хьайолаьяча мехкагара хайта ца лоаш хиларах.

ЮНЕСКО даннешка хьежача, кхыча мехкий мотталара СССР халкъий меттала яьча переводий дукхалга диллача вай мохк хьалха бола. Шерра Iомадеш да кхыча мехкий меттиш. Алхха английски мотт 13 миллион саго Iомабу вай школашкеи вузашкеи, масала, США эрсий мотт Iомабераш, тIехбале а, итташ эзараш нах мара боацача метте.

СССР хьалхагIа а хиннай, хIанз а я гуманитарни доакъошка шерра цхьана леладу гIулакхаш дегIаккхувлара тIехьа, хIана аьлча кхоххам кIаьбеча хьалашка тайп-тайпарча мехкий общественноста юкъера контакташ шеръяр, духовни рузкъаш, информаци хувц-хувцаш дIа-юха ийяр, бувзамаш дегIаккхувлар социализмах дола бакъдар дIадоаржадара, керд-керда нах Iилман коммунизма идеяшта тIехьабахара аьттув болаш да.

Хельсинке хиннача совещане вIаштIехьбаьннача бартага хьежжа вай паччахьалкхено вIаши юкъерча юкъмоттига ларда гIа эггара шерагIча тайпара дIа-хьа ийде могаду Iилмана, культурана, искусствана каргIдаьнараш. Из никъ чакхбаккхара вай партe кхоачашъю буржуазни обществе ши культура я из общество дегIаахара прогрессивни, демократически, реакционни, империалистически тенденцеш хьахьокхаш яха ленински положени. В. И. Ленина белгал малаккхара, «вай хIара къаман культураца хьаэцац цун демократически цун социалистически элементаш мара» (ПСС, т. 24, оагI. 121). Цудухьа хьалхагIа а мо мара, цхьанна тайпара тIаэцаргбац империалистически гIозараша империализма, расизма, шовинизма, национализма реакционни идеяш е ший аполитичноста, индивидуализма, секса, низаш дара апологетика а тIехьа «массови культура» оалаш йолчун юхамаччахьара ценносташ вай мехка «чуя» гIертача империалистически гIозараша лелабу никъ.

Вайна мегаргйолаш яц, вай суверенитет толхаеш, вай мехкарча законашта, традицешта, моральни нормашта духьала йола культурни обмен ареи информаци йоаржаяреи условеш. Цудухьа антикоммунистий доглаха хьашт дац, гуманитарни доакъошка цхьана леладеча гIулакхех къайлагIа гIийрта а гучахьа гIийрта а социалистически паччахьалкхенна зуламе йола а ТIеххьарча акта маIанцеи дешацеи юкъа цхьаккха хIама доацаш йола а уйлаш кхоачашъяр духьа вай чурча гIулакхашта юкъе гIертара пайда эца шоай вIаштIехьдарг ма дий аьнна.

Юрий САМПОВ.
(АПН).

ДОАЗОЛ ДЕХЬА ВУГ ЛЕРАША

Венгерски къаман культура цхьан исторически центрера — Паннонхалмски аббатствера дукха ха йоацаш лочкъаяь искусства маьхера произведенеш йихьай: къаьнара сахьат, дошо кIопилгаш, кадаш, оаркхилгаш, кинаже лелаю кхыйола хIамаш. Дукха ха ялалехьа полице цу гIулакха лаьцав голландски ши граждании а хIаьта ниттa из къоал деча дакъа лаьца, хьалхагIа уголовни бехктокхаме эза хинна венграшха вола кхо саг а.

Паннонхалме даь зулам — алхха из цаI хинна Iац. Укх тIеххьарча шеращка Венгре массехказза музеяш яьхай, хIаьта, хьагучадаьнначох, цу дерригача зуламий лераш доазол дехьа йолх.

Кхыча мехкашкара миллионаш туристаш хул ВНР-е. Цхьабакъда берригаш а ахац уж венгерски халкъа карагIдаьнарашка хьажа, къаьнара памятникаш бIаргаго, Балатона бердаш тIа салаIа. Масала, массехк шу хьалхагIа кхыча мехкий туристий группаца цхьана Будапештерча Св. Матяша собора музее вера ФРГ-ера цхьа башха тоам бола къонах. Дукха ха ялалехьа гучадаьлар, мах баь варгвоацаш еза исторически хIамаш музеера лочкъаяь хилар. ФРГ-ерча опытни контрбандиста вIаштIехьдаьннад эксперташа цхьа миллион доллара мах беш йола Батория дошо маршальски жезл а кхыйола еза хIамаш а лочкъаеи мехкара дIаяхьеи. Уж ерригa хIамаш американски шин миллионера частни коллекцешта юкъеяхай.

1975 шера Чиллагвар яхача замка музеера лочкъаяь Iалаьмате безача маьха экспонаташ йихьаяр. ТIехьара тIаккхувш латташ полици я йолаш болча зуламхоша наькъа юккъе латтийтай шведски номераш а йоахкаш йола автомашин, хIаьта шоай кхыча машина тIа а хайша доазол дехьа лелха кхийнад.

Башха дукха ха йоацаш венгеро-австрийски доазон тIара лаьцай Голландски грузовой фургон. Долла хIама вIаштIехьа да аргдолаш дар: водитела документаш а тIера мухь дIабахьара денна каьхаташ а. Цу тIа яздаьдар, фургона тIара мухь — къаьнара мебель — Будапеште хьежа а пломба тоIаяь а ба аьнна. Цхьабакъда доазон тIа кхаьчача хана теркалдаьд, автомашина Iадаш, чона гударгаш тIаядаш санна сов чIоагIа IовIаштадаха хилар. Водитело духьале ешшехьа а, машин хьаелла лаьрхIад. Къаьнарча безача маьха хIамаех — ширача бронзах, художественни бIадгIаех тIенк аьнна хьалйиза хиннай из.

Венгерски Халкъа Республика, белгалдоах Будапеште, дунен халкъашта юкъе цхьана леладу гIулакхаш шерде, наха юкъера Iилман, культурни бувзамаши контакташи дегIайоалае гIерт. Цхьабакъда ниттa уйла йолча цо, хила мадоаггIара, ший суверенитети законаши кхоачашдарга догдоах. ХIаьта а малхбузехьарча мехкий белггаларча гIозараштa ловра контакташ шеръяра торонех идеологически диверсеш лелаяра пайда эца, хIаьта бизнеса викалашта — руакъа Iоадара, цу гIулакха цхьанна а хIамах къаьхка тIехьашка ца а боалаш.

Е. ПОПОВ,
ТАСС корреспондент.
Будапешт.

ТАХАН—ФИЗКУЛЬТУРНИКА ЕРРИГСОЮЗНИ ДИ

Спорт езараШта дика йовз СССР спорта мастера, тренера Кодзоев ИбрахIимеи цо Iомаваьча дунен халкъашта юкъерча класса спорта мастера Сайдулаев Адамеи цIераш. Уж шиъ саг шоайла дика товши кхетаШи ба.

Дунен тIа эггара низболчарех лоархI вай советски тяжелоатлеташ. Из ишттa да а да. Цунна дола тешал да цар доаха тIехлика толамаш.

...Алексеев Василий, Ригерт Давид. Цар цIерашта лалла латт тахан грозненца Сайдулаев Адама цIи. Укх шера алрель бетта Берлине чакхъяьннача езача атлетика Европа чемпионате боккхагIбарашта юкъе дакъа лоацаш хилар Адам а. Дуккхаза а чемпион а дунен рекордсмен а вола, эггара чIоагIагIвола советски штангист Д. Ригерт воацар хьалха ца воалийташ дото призер хилар Адамах цу яхьашка. Вай республика спорта исторе чухь эггара хьалха хинна хIама дар из.

Цул тIехьагIа май бетта Караганде вай мехка толашагIволча 11-та полутяжеловесо дакъа лоацаш хиннача СССР-а чемпионате 170 килограмм дозал доля штанга хьал а айяь кхоалагIа моттиг лаьцар Адама.

Эггара лакхагIйолча дунен, Европа, Советски Союза юниорашта юкъе чемпион, рекордсмен яхача титулех чам баькха вале а Адам къона ва, йоккхача спортера цун никъ дIаболалуш мара бац. Цу духьа из бIаьха хилар ловш ловца боаккх вай Адама а шийх мел доалла дикадар цун дIалуш волча тренера ИбрахIима а.

СУРТА ТIА: РСФСР заслуженни тренер И. А. Кодзоеви цо Iомаваь дунен халкъашта юкъерча класса спорта мастер А. Сайдулаеви.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

НИЗ, ХОЗАЛ, КЪОНАЛ

Физкультурника Ди укх шера ткъаь вурийттазлагIа белгалдоаккх советски халкъо.

Республикера бераша къахьегамхой а санна, КПСС XXV съезда исторически решенеша деташ гIоздаьха бола орденаш лелаеча Нохч - ГIалгIайчен физкультурникаши спортсменаши кердача толамашца накъаболх укх шера шоай цIейна. Аьлча кхоачам ба, алхха дIададахача цхьан шера республикерча физкультурникий мугIараш 2980 саг тIа а кхийтта 270378 сагага дIакхаьча хилар.

Республика физкультура коллективашка массови болх ГТО комплекса дарда тIа эргабаьккха тэабаро йиш хилийтар алхха дIададахача цхьан шера 99351 саг нормаш дIалуча юкъеоза, хIаьта диъ шера нормаш дIаеннараш верригаш а 426570 саг ва вай республике.

1975 шера спортивно-массови, физкультурно - унахцIенон, кхетама болх дикагIа вIаштIехьбаккхар духьа лелаьча Еррироссийски социалистически яхьа итогашка хьежача котбаьннарашца яр Нохч-ГIалгIайче.

Республикерча спортсменийи физкультурникийи, бе-бе ханаш йолаш болча эзараш наьха вахаре йоккха событи а хинна дIаэттар Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIем тIа советски халкъо Котало яьккха 30 шу дизара хетаяь хинна РСФСР халкъий VI спартакиада. Спартакиада яхьашка дакъа лацарца, ГТО комплекса нормаш дIателарца, тIема ветеранашца вIашагIбеттабаларца. лийга турпалаш дагабеха цар сий дарца республикерча кагирхоша физически духовни чIоагIбу шоаш «Даймехка-гIулакх деш ваI» яхача дешай маIан кхета а деш.

РСФСР халкъий ахкан VI спартакиаде сийлахьа 3-гIа моттиг яьккхар Нохч - ГIалгIайчено, цу чIоагIачеи низкъалчеи къовсаме спорта 16 тайпана Ставропольски края низ болча коллективал хьалха а яьнна.

Спартакиада лоархIаме дакъа а хинна дIаэттаяр «Комсомольская правда» яхача газетеи «Россе спортивни вахар» яхача журналеи призаш яхара ГТО многоборьяшта республике хьалхара моттигаш къуасаш лелаяь тайп-тайпара яхьаш, школьникашта юкъе классо классаца ГТО комплексагIа лелаяь «Старты надежд». «Хьажараш - конкурсаш» яха массови яхьаш, призывний допризывний кагирхошта юкъе хинна яхьаш, «ТIоарска бургац». «КIай ладья», «Тамашийна шашкаш», яха а кхыйола а клуба призаш яхар духьа лелаяь дуккхаезанна яхьаш. Цар а кхыча а яхьий тайп-тайпарча доакъошка ловзаш хиннав 300000 совгIа саг.

Вай республикерча спортсменаша Ерригсоюзни Дунен халкъашта юкъерчеи арене дика хьалдаттаду республикан мецкеи сий.

Вай республикера спорт дукхаезараш къаьстта чIоагIа гIадбигар 1976 шера — аргIанара XXI Олимпийски ловзараш дега шера вай гIорбаьннача спортсмений толамаша.

Вайцига а мехка доазоел гаьнна араьха а шерра йовзаш я Нохч - ГIалгIайчен спортсмений — Дунен. Европа, Советски Союза юниорашта юкъе езача атлетика чемпионеи рекордсменеи — дунен халкъашта юкъерча класса спорта мастера Сайдулаев Адама, кагирхошта юкъе ший лоIамерча кIалтохаргах латара Дунен, Европа, Советски Союза чемпионий — дунен халкъашта юкъерча класса спорта мастерий — Хасимиков Салмана, Бисултанов Асланбека, Орцуев Хьасана, спортивни гимнастикана дунен халкъашта юкъерча класса спорта мастера Монреале хиннача XXI Олимпийски ловзарий доакъашхочун Марченко Владимира, кхийнарашта юкъе ший лоIамерча кIалтохаргах латара СССР халкъий VI Спартакиада дото призера — дунен халкъашта юкъерча класса спорта мастера Тунтаев Бек-хана, дунен халкъашта юкъерча класса спорта мастера — спортивни гимнастикана XXI Олимпийски ловзарашка дакъа лаьцача Тихонов Владимира, кхычар цIераш. Вай къонача спортсменаша — таханарча юниорашa тIехдика хьахьекхаб шоаш Олимпийски шера боккхагIчарца яхье бувлаш а. Масала, Хасимиков Салмана 2-гIа моттиг яьккхай Советски Союзе хьалхара моттиг къувсаш хиннача яхьашка.

Боккха толам баьннаб Бисултанов Асланбека. БоккхагIчарна юкъе духхьашха мехка хьалхара моттиг яккхар духьа ший лоIамагIа кIалтухаргах летарашца яхье ваьнна из. Нохч - ГIалгIайчен спорта исторе чухь эггара хьалха Советски Союза чемпион а хинна дIаэттар (100 килограмм доза дарашта юкъе).

Кхы а боккхагIа толам гойтар вай турпало — Сайдулаев Адама. Езача атлетикана боккхагIбарашта юкъе духхьашха дото медаль яьккхар Грозненча спортсмена Европа чемпионате.

Ший толам кхы тIа а чIоагIбир цо. боккхагIчарна юкъе мехка хьалхара моттиг яккхара бIарччача двоеборье ший тIех йола\ дунен рекорд 380 килограммага дIа а кхоачаяь. Из результат дунен езача атлетика исторе чухь кхоалагIа я.

Ужжамо резерваш Нохч-ГIалгIайчен дуккха а я. Вай республикера 60 совгIа спортсмен спорта бе-беча тайпашта Советски Союза, РСФСР, «Спартак», «Труд», «Урожай», «Трудовые резервы», «Локомотив», «Динамо», «Буревестник» яхача Центральни советий къоначари кхийначари сборни командашта юкъе ва.

Нохч - ГIалгIайчене спорт дIахо дегIайоалаеча, лакхагIча класса спортсменаш кийчбеча доккха дакъа лоац РСФСР заслуженни тренера Деги Имранович Багаева, РСФСР заслуженни тренера Ким Ефимович Вассермана, РСФСР заслуженни тренера Кодзоев Абубулата ИбрахIима, СССР заслуженни тренера Абрам Захарович Дзгоева, кхычар.

Шоай гIулакх цар творчески лeладарах доккха беркат доал.

Заводийи фабрикийи, колхозий а совхозий а, школайи дешара заведенейи физкультура коллективашкара дIабола а лийя Нохч - ГIалгIайчен физкультурни болам низ бола тоатол а хиле дIаотт. ХIанз из белгалбоал укх цифрашца: хIанз республике физкультура 827 коллектив я, бахача нахах 23,78 процент чуланцаб 1052 штатнии физкультурнии болхлочо беча массови балхо, царна йовкъостал ду общественникаш болча инструкторехи тренерехи 42108 спорта активисто. 9-ча пятилетка шерашка дунен халкъашта юкъерча класса спорта 9 мастер, СССР спорта 124 мастер, 3510 спорта мастерала кандидати цхьоалагIча разряда спортсмени, массови разряд йолаш 380517 саг кийчваьв республика физкультурни организацеша.

Дикка чIоагIъеннай физкультура коллективашкара спортивни база а. Бахача наха долча гIулакха хIанз республике я 9 стадион, 307 футбольни майда, 2000 совгIа баскетбольни, волейбольни, городошни, кхыйола майдаш, 253 спортивни зал. 1976 шера болх бе йолаялийтай хIанзарча хьалашка хила ма-еззара йола «Садко» яха наха лен ду бассейн, город Грозне хьалъеш латт универсальни гимнастически зал, город Назрание стадион, Къойзана - Iам тIара олимпийски база, кхыйола спортивни объекташ.

Нохч - ГIалгIайчене физкультурен спорти дегIайоалаяра еш йола йоакхо массане юкъара йоакхо а хинна дIаэттай. ХIанз республике тIа-тIа дукхагIа хул физически культуран спортеи дешаш къахьегама овсарле лакхъяра, лазараш ца хилийтара, къахьегамхоша дика салоIаргдола хьалаш вIаштIехьдахара чакхйоахача мероприятех дIахада йиш йола дакъа а хинна дIаэтта производственни коллективаш. Эттара хьалха царех лархIа йоагIа В. И. Ленина цIерагIа ГНПЗ (директор нов. Б. П. Филатов, производственни гимнастика методист нов. А. А. Жеребицкий), Грозненски района 1-ча Мая цIерагIа колхоз (председатель нов. В. С. Вьюшный, производственни гимнастика методист нов. А. И. Гришанов), № 55 йола юкъера школа (директор нов. М. С. Вихристюк, физвоспитане воккхагIвола преподаватель нов. В. П. Сушко), г. Грознера педагогически училище (директор нов. С. А. Мовтаев, физвоспитане кулгалхо нов. И. И. Джамбулатов), кхыяраш.

Нохч - ГIалгIайчен спортсменаша спорта 26 тайпах йолча бе-беча 70 совгIча спортивни мероприятешка дакъа лаьцад. КIалтохаргах латарал, еза атлетел, гимнастел совгIа кхы а ба вай спортсменаш: велоспорте, акробатике, футболе, яйгача атлетике, шахматашка.

Масала, юкъера яьшна дуккха ха яьккхачул тIехьагIа йоккхача футбола хьалхарча лиге юха чуяьннай вай республике дика лоархIаш йола команда «Терек». Дика толам баьккхаб г. Грознерча «Автомобилист» яхача хьалхарча лиге 2-гIа моттиг лаьцачеи лакхерча лига чу ялар духьа юха ловзача юкъеяха бокъо яьккхачеи «А» класса команда а.

1975 шера толамца белгалваьлар Ерригсоюзни хержарий турнире 1-гIа моттиг яьккхан лакхерча лиге лайзан вай шахматист — мастер В. Дорошкевич.

Белгалдаккха доагIа мехка сборнена юкъевахача легкоатлета — спорта мастера А. Казанцева ловзар а.

Тахан Нохч - ГIалгIайчен спортивни гIирсашка массе метте яхьаш хургья ГТО многоборьяна, республике дикагIа болча спортсменаша гойтама ловзараш дергда, спорта бебеча тайпашта яхьаш лувцаргья. «Олимпийски шу — олимпийций хинна Iац!» яхаш девиз а йолаш.

В. ШАМОВ,
Грозненски горсовета исполкомерча физкультураи спортеи дешашта йолча Комитета председатель.

Спорт — унахцIено

Деррнжача советски халкъо а санна, Малгобекски районерча физически культура коллективаша КПСС XXV съезда шоаш накъаболхаш доккхагIдоле социалистически декхараш тIаьйцадар.

Масала, 1975 шера 1-га разряда 16 спортсмен кийчваьв, массови разрядаш йолаш — 2 эзар совгIа спортсмен, 2986 саго ГТО комплекса нормаш дIаеннай.

Социалистически яхьа итогаш йича гучадаьлар Малгобекски района республике 3-гIа моттиг лаьца хилар.

Физкультура коллективаша, горвоенкомато, ВЛКСМ горкомо чIоагIа уйла тIайохийт эскаре бига ха кхаьчаи кхачанзеи бола кагирхой унахцIена хьалкхебара. Цудухьа шерашера эскаре гIулакх де болхача кагирхоех 97—98 процент ГТО значкисташ хул.

Физкультурника Денна дикача толамашца накъайолх «Малгобекнефть» НГДУ, Малгобекски технологически транспорта управление коллективаш. Цу коллективашка дика вIаштIехьдаьккхад къахьегамхоша культурно салоIилга. Туристически походашка дакъа лаьцад цу коллективашкарча 333 саго, чкъарий дахара лелаеча яхье — 210 саго; 398 болхлой гIулакхера саги ва укх шера ГТО значокаш лелаеш.

Дика толамаш даьхад гороно берий-кагирхой спортивни школа къонача спортсменаша а. Цу школе массаза а Iомаю баскетбол, кIалтохаргах латар, волейбол, яйга атлетика. «Октябриньa» яха кубок яккха ловзаш хиннача къонача баскетболисташа а баскетболисткаша а шоллагIа моттигаш лийцар. Нохч - ГIалгIай АССР школьникий спартакиаде дакъа лаьцача тха къонача баскетболисткаша хьалхара моттиг яьккхар.

Района кагирхошта юкъе дуккхагIа деза спорта тайпа а хинна дIаэттад кIалтохаргах латар. Малгобекски горисполкомо культура Шен керда спортзал дIаеннай ший лоIамерчеи классически кIалтохаргах лета Iомалурашта.

ХIанз тренерий - общественникий С. Батыровеи Х. Евлоевеи кулгалца шин кIувса тIа Iомалуш бIаь гаргга спортсмен ва. С. Батырова Iомаваьча Мержоев Увайсах республике шозза чемпион хиннав кагирхошта юкъе ший лоIамерчеи классически кIалтохаргах латара.

1975 шера Нохч - ГIалгIай АССР-е кагирхошта юкъе ший лоIамерча кIалтохаргах латача 2-гIа моттиг яьккхар Малгобекски района команда.

Берий-кагирхой спортивни школа 350 дешархочох 169 саго шоллагIча, кхоалагIча, кагирхой разрядий нормативаш кхоачашъяьй.

Шоашка доглаьхараш гIалбигар республике йиъ-лагIа моттиг яьккхача маIача наьхеи пхелагIа яьккхача кхалнаьхеи баскетбола сборни командаша.

Партийни, профсоюзни, советски, комсомольски организацеша цIаккха а лаьгI ца йолийташ терко ю аьхки берашка салаIийтара.

Масала, аьхки 900 гарггача бер салоIача «Нефтяник» яхача пионерлагере дика спортивни база я, наха лен де бассейн, баскетбольни, волейбольни, футбольни майдаш а йолаш. Цига я шахматийи шашкайи, истола тIарча тенниса, туризма секцеш. Гарнизоча тIемахоша дакъа а лоацаш «Зарница» яхаш военизировании ловзараш ду. ХIара смене ГТО нормаш дIаялара яхьаш уаттаю. Масала, шин сменагIа ГТО значкисташ хилар 174 пионерах.

Берашцеи кхуаш боагIарашцеи уж баххача моттигашка беча балхаца хьинаре дакъа лоац инструкторашеи тренерашa - общественникашеи.

Масала, спортсмений - активистий новкъосталца районе вIашагIъеллай берийи кхуаш боагIарийи ткъаь шиъ команда. Цар дакъа лаьцад «ТIоарска бургац» яхача клуба приз яккхара лайзача.

Районе хьалхара моттиг яьккхача «Факел» яхача команда республикански яхьашка дакъа а лаьца хьалхара моттиг яьккхай. Дуккха квартираш йолча доккхийча цIеной коа хьаю спортивни майдаш. Укх шера эксплуатаце дIалургья Кердача Редантереи Ачалкхереи спортивни ши зал.

Общественни хьисапе шахматни клуб хьайийллай МагIалбике, цига Мальсагов Баширеи Барахоев Мухьмадеи кулгалца шахматех ловза Iомалу къона шахматисташ. Укх тIеххьарча кхаь шера шахматни клубе кийчваьв 14 хьалхарча разряда шахматисти 7 шашисти.

И. САУТИЕВ,
Малгобекски спорткомитета председатель.

СУРТА ТIА: Районни республикански яхьашка «ТIоарска бургац» яхача клуба приз яьккха «Факел» яха команда.

ХАРЬКОВСКИ ОБЛАСТЬ. Днепр - Донбасс яхача канала 260-километрови трасса участке Лозовая яхача города юхе сиздаь гIишлон балхаш деш латт.

Ер шу чакхдоалаш днепровски хий ханна йолча схемагIа донецки промышленни районе кхоачаде лерхI. ХIара секунде Донбассе кхоачаргда 20 кубически метр хий. Цу гIулакха хьалъяь яккха езаш я 12 насосни станци, хIара яр 3,5 километр йIаьха йола гидротехнически ши тоннель, хий чухийца хьалъйиза езаш я Краснопавловски водохранилище.

Канал доаккхача дакъа лоаИ цаш Харьковски авиационни института студенчески отряд.

СУРТА ТIА: «Алтаир» яхача отряда бетонщикаш.

М. ТУРА сурт.
ТАСС фотохроника.

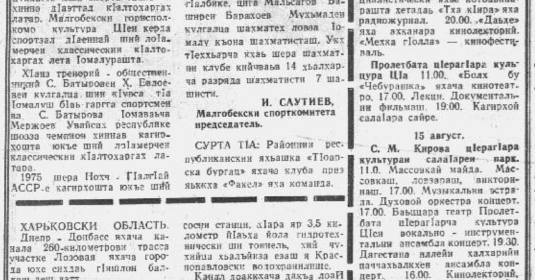

Кхоана—СССР Фецарча Флота Ди

Сигала—вай мехкахой

Сийлахь - боккхача Даймехка тIем тIа авиаце гIулакх деш кIезига хиннабац вай мехкахой. Царех ваI запаса подполковник Чумаков Михаил Александрович, хIанз «Чечингторгмонтаж» комбината директоралла болх беш ва.

ТIем тIа летчик - истребитель хиннав из. Летчика Чумакова Сталинграда моастагIашта хIамаш йийттар, Дона тIара Ростова Крыми фашистех мукъайоаккхача дакъа лаьцар. Румыне чакхбаьккхар по тIом. 11 паччахьалкхеи совгIат делар цун Даьхено.

ТIема шерашка 345-зза тIема вылет яьй, йохаяьй моастагIий 14 самолет.

ХIанз маьрша къахьегаш ва Чумаков Михаил Александрович.

* * *

Пасиченко Трофим Платонович а вай мехкахо ва. ТIема шерашка езача бомбардировщика штурман хиннав. Ше мел вахача хана бицлургбоацаш дет чу бисаб цунна Липецка сигалара тIом. Цига Васильевка яхача юрта тIом беш болаш моастагIий зенитчикаша чуийтар вай самолет. Ерригача экипажах ер цаI чIоагIа хала чов а яь дийна висар. Цигача Васильевке дIабелла боахк экипажа командир Трушкин, цун новкъостий Соловьев, Дробушков, Меркулов, Плаксенко.

Царех хIама ца ховш дукха ха яьккхар Трофим Платоновича. Цкъа Васильевка яхача юртара каьхат дера цуига. Пионераша яздора:

— Моаршал да хьота, Трофим Платонович! Язду хьога Васильевски юкъерча школа дешархоша. А. Н. Трушкина экипажах лаьца материал гулъеш да тхо. ЧIоагIа дех оаха шуга шоай новкъостех а хьайх а лаьца яздар. ВIаштIехьдоале, шоай ма-хулла дукхагIа язде шоай командирах дагадоагIар. Тхога да хьонеи Трушкинаи Цlеча Байракха орден ялараx правительства Указ тIадола 1943 шера 5-ча январе арадаьнна «ЦIе Седкъа» яха газет.

ЦIЕЧА ЛЕРИОАХАРИЙ ШТАБ

Цу каьхато чурара дог тохадалийтар Трофим Платоновича. Цигача Васильевски юкъерча школа партийнии комсомольскии организацеша цун тIема новкъосташта памятник хьаделача вехаш телеграмма а кхаьчар.

...Поезд «Набережное» яхача станце кхаьчача дукха нах байра Трофим Платоновича. Уж бар Васильевка юртара хьаьша духхьалбаьхка пионераш, хьехархой, колхозхой. Безаме тIаийцар цар хинна штурман. Цул тIехьагIа вежарий кашамашта юххерча майдан тIа хьалийллар памятник.

Васильевке бахача нахага цо дийцар юрта лаьттача тIемах, экспонаташ гулъяьча школьни музеяга хьежар. Цига из дIайийцар почетни пионералла а комсомольчалла а.

Трофим Платоновича фусамдаьшта дийцар Грозне бахаши къахьегаши дукха цIи хеза хинна летчикаш хилар. Уж ба Советски Союза Турпал А. Караев, Н. Рыхлин, фронтовикаш-пилоташ А. Имадаев, механикаш-вооруженцаш З. Радина, Р. Прудникова, иштта дуккха кхыбараш.

С. ВОРОНИН.

Тахани кхоанеи хургда

14 август.

С. М. Кирова цIерагIара культураи салаIареи парк. 11.00. Массовкай майда. Массовкаш, ловзараш, викторинаш 17.00. Музыкальни эстрада. Духовой оркестр концерт. Баьццара театр. Октябрьски революце орден лелаеча «Красный молот» завода 80 шу дизара хетаяь къахьегама сийлен торжественни сайре. Завода къахьегама ветеранашца вIашагIкхетар. 19.00. «Коробейники» яхача вокально - инструментальни ансамбла концерт. 19.30 Кинолекторий. «Хьона, Даьхе, тха хьинаре къахьегам» — кинофестиваль 19.30 Халхара майда. Кагирхой салаIара сайре.

В. И. Ленина цIерагIара культура Дворец. 10.00. Агитбригада Урус - Мартановски районе яхар. 11.00. Берийи кхелетарийи «Заманхо» яха кинотеатр. 14.00. Аттракционий городок. 15.00. Физкультурника Ерригсоюзни Денна хетаяь «Къоналеи унахцIенони цIей» яхача книжкай выставкера беседа. 19.00. Ахканара кинолекторий. «Iилма - технически прогресси мехкдаьтта - химически промышленности» — лекци. 20.00. Iилма - популярнии документальнии фильмаш.

И. К. Крупскаяй цIерагIара культура Дворец. 10.00. Агитбригадаш Сунженски Назрановски районашка яхар. 15.00 — 18.00 Болх бу машинаькъахой революционни, тIемеи къахьегамеи халкъа музея. 16.00. — 21.00. Аттракционаш. 19.30. Ахканара кинолекторий. «Пехкашцара лазари цун дарба дари» — лекци. Документальни фильмаш. 20.00. Кагирхой салаIара сайре.

Химикий культура Дворец. 10.00. Берий майдашта юкъера спортивни яхьаш. 17.00. Физкультурника Ерригсоюзни Денна хетаяь беседа. 18.00. Социалистически яхье котбаьннарашта хетадаь «Тха кIира» яха радиожурнал. 20.00. «Даьхе» яха ахканара кинолекторий. «Мехка гIолла» — кинофестиваль.

Пролетбата цIерагIара культура ЦIа 11.00. «Болх бу «Чебурашка» яхача кинотеатро. 17.00. Лекци. Документальни фильмаш. 19.00. Кагирхой салаIара сайре.

15 август.

С. М. Кирова цIерагIара культураи салаIареи парк. 11.0. Массовкай майда. Массовкаш, ловзараш, викторинаш. 17.00. Музыкальни эстрада. Духовой оркестра концерт. 17.00. Баьццара театр Пролетбата цIерагIарча культура ЦIен вокально - инструментальни ансамбла концерт. 19.30. Дагестана иллеий халхарийи паччахьалкхеи ансамбла концерт. 16.00. Кинолекторий. СССР-а Фецара Флот дегIаярах йола доклад. 19.30. «Хьона, Даьхе, тха хьинаре къахьегам» — кинофестиваль. 19.30. Халхара майда. Кагирхой салаIара сайре.

ДИКА Я «МАНАСЕ»

Нохч-ГIалгIай паччахьалкхеи университете теркам тIабохийташ леладу салаIара гIулакх. Каспийски форда йисте студенташта хьалъяьй «Манас» яха спортивно-унахцIенон лагерь.

Дуккхача студенташа салеIар цига, хIаьта салаIара эшаш мел дола хьалаш долаш а да. СезонагIа кхаь смено салоI лагере.

Тайп-тайпара яхьаш чакхйоах студенташа лагера спортивни майдашка.

Укх аьхки лагере салоIаш хилар Грозненски техникумашкара, Москверча институташкареи университеташкарен студенташ.

Хоза да «Манасера» вахар.

Х. ШАДИЕВ,
Нохч-ГIалгIай паччахьалкхеи университета студент.

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

14 август

I-ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Iуйранара гимнастика. 9.30—«Берашта оакхаралгех». 10.00 — «Шоана, берий дай-ноаной». 10.30 — Ашарий программа — «Iуйранара почта». 11.00 — Художникех дувцараш. И. Крамской 11.30 — «Iалами саги». 2-гIа передача. 12.00 — Ашараш лехк «АИСИ» яхача вокально-инструментальни ансамбла. 12.30 — «Поэзи». Ф. Фирсов. 12.50 — «ХIанз а бозбуачал дер вац». Телевизионни документальни фильм. 13.10 — «Спортлото» тираж. 13.20—«Дунен халкъий творчество». Инди. 13.50 — Фильм-берашта «Птицын Алеша оамалаш Iомаеш ва» яха художественни фильм. 15.00 — Алексей Наседкин. Фильма-концерта премьера. Творчески объединение экран. 15.30 — «ДоттагIал» Телевизионни журнал. ДIахьу политически обозревателя А. Каверзнева. 16.00 — Мультипликационни фильмай программа. 16.30 — «УнахцIено» Программа почта. Передача дIахьу лоро Ю. Б. Белянчиковас. 17.00 — «Хьайбай дунен чу» 18.00—Кердадараш 18.30 — «Новкъост. Фидель». 19.00 — Футболах СССР чемпионат ЦСКА — Торпедо. В. И. Ленина цIерагIча Центральни стадионера трансляци. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Останкино концертни студе олимпийцашца вIашагIкхетар. Передача чакхъяьлча — кердадараш.

II-ПРОГРАММА

13.00 — Физкультурника Ерригсоюзни Ди. Спортивни дневник. 13.10 — «Белам — из цIенхаштта гIулакх да». 13.40 — Концерт. 15.10 — Киножурнал. 15.20 — «Телехьажархой письмоех: де доагIар даьд» 15.35 — Документальни фильм. 15.45 — «Патриот» Телеальманах. Выпуск 20-гIа. 16.20 — «Ахкаи гIанаш» яха художественни фильм.

15 август

1-ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 —«Физкультура е дIаоттa!». 9.30—«Гургул бетта сахьат». 10.00 — «Советски Союза гIулакх деш ва». 11.00 — Къона хьажархочун театр. Телевизионни спектакль. 12.00 — «Ашарий киоск» Передача дIахьу Э. Беляевас. 12.30 — Юрта сахьат. 13.30 — СССР фегарча флота Ди да тахан Передача дакъа лоац СССР граждански авиаце министра заместитела К. К. Гурякова. 14.00 — А. Александрова цIерагIча шозза ШIе байракх чьккхача Советски Эскара ашарий, халхарий ансамбла концерт. 14.30 — «Хургдар фуд ца хара доазув» яха художественни фильм. 16.15 — ТIема фегарча низий Главнокомандующе, СССР оборона министра заместитела, авиаце Керттерча маршала П. С. Кутахова выступлени. 16.30— СССР фегарча флота Денна четадаь концерт. Советски Эскара Центральни Академически театрера передача. 17.30 — Халкъий юкъара панорама. 18.15 — Мультипликационни фильмай программа. 18.50 — «Къонахчал тахкар» телевизионни художественни фильма премьера. 19.40 — «Иллеш-76». 20.00 — «Киноца гойташ никъ бара клуб». 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Советски ашарий хержа произведенеш. С. Прокофьева камерни произведенеш. 22.05 — Спортивни программа. Из чакхъяьлча — кердадараш.

II-ПРОГРАММА

13.00 — СССР фегарча флота Ди. «ПхелагIча океана къахьегамхой». 13.40 — Киножурнал. 13.50 — Фильм - концерт. 14.20 — «Сийрдача наькъа тIа IиндоргIаш». Телевидене Грозненски студе Документальни фильм. Телехьажархой заявкех. 15.10 — «Никъ дика хилба» яха художественни фильм.

16 август

I ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Iуйранара гимнастика. 9.30 — Мультипликационни фильмай программа. 10.00 — «Киноца гойташ никъ бу клуб». 14.00 — Телевизионни документальни фильмай программа. 14.40 — Г. Бичер-Стоу. «Тома-воте цIагI». 15.10 — «Пионераш-турпалхой». 15.40 — Берашта. «ПхелагIа дизагIа дакъа» яха фильм. 17.00 — «Къонахчар адресаш» 18.00 — Кердадараш. 18.15 — «ХIара суртага — малх». 18.30 — Иллеш доах РСФСР халкъа артистка Г. Олейниченкос. 18.50 — Социалистически яхьа дневник. 19.35 — М. Горький. «Мещанеш» яха фильм-спектакль. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — ДIахо гойт «Мещанеш» яха фильм-спектакль. 22.40 — Неж даьах йола Европа кубок (маIа нах). Италера передача. Из чакхъяьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

18.00 — Кинопрограмма. 18.30 — Заявкех — концерт (гIалгIай меттала). 19.00 — «Нохч-ГIалгIайчу гIолла». Информационни программа (эрсий, нохчий, меттала). 19.20 — «28-ча июне мохк агар: дувца хабараш, долаш дола бакъдараш». Тха корреспондента хаттарашта жоп тел Iилмахочо, экономиста. 19.30 — «ЧК сотрудник» яха художественни фильм.

РАДИО

14 август

6.30 — «ХьажкIий силос йолаш я». Мичурина цIерагIча совхозера передача. (нохчий меттала). 6.45—Хоамаш 6.55 — Ашараш. 7.20 — «Грозненский рабочий». «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Ашараш. 8.25 — «Къонал». 8.55 — Ашараш. 14.30 — Тахан физкультурника цIей. Корреспонденци (гIалгIай меттала). 14.40 — «Писатели хан» Литератороца В. Богдановоца беседа (эрсий меттала). 15.05 — Шоана, физкультурникаш, концерт (эрсий меттала). 15.40 — КIайна плата гойзанчаш. «Терек» совхоза дуга деладерех М. - С. Плиева очерк (гIалгIай меттала). 16.00—«Кавказа Iуйре» яха радиожурнал. 18.30 — «Халкъий-вежарий ашараш» яхача циклера передача. Советски Башкири.

15 август

7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.18 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.25 —Хоамаш. 7.35— Ашараш. 8.25 — Шоана дукхаеза ашараш. 12.10 — Арсанукаев Шайхе творчестве халкъий доттагIалла тема (нохчий меттала). 15.15 —Ше сийгаш (гIалгIай меттала). 15.45 — «Фегарча флота Денна хетаю». 16.00—Грозненски аэропорта болхой заявкех концерт. 18.30 — «Школьный глобус» (эрсий меттала) 18.30 — Ашараш.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIолла хувцалуш морхаш а йолаш йоачан а йоаш. Малхбузехьара секунде 3—7 метр сиха мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике гIолла 25—30 градуси Грозне 27—29 градуси йовхал йолаш хилеи тарлу.

Кхоана морхаш а йолаш цхьайолча моттигашка кIезига дукха догIа а делхаш Къилбаседа - Малхбузехьара секунде 5—10 метр сиха мух а хьекхаш хилеи фегара температура. бийсанна 13—18 градуси дийнахьа 22—27 градуси йовхал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктохкама секретара — 3-34-38; партийни вахареи культураи отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 3-74-68; бухгалтере — 2-54-30; корректор ске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография изд-ва «Грозненский рабочий», Маяковского 92. Заказ № 5923.